

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กลุ่มที่	ชื่อ	ตำแหน่งในขณะทำการสัมภาษณ์ระหว่าง เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2546
1. ข้าราชการ	นาย วิริยะ ช่วยบำรุง	หัวหน้าป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่
	นาย อภิวัฒน์ คุณารักษ์	หัวหน้าสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 10
	นาย วีรวัตร ฉินทกานันท์	นักวิชาการป่าไม้ 7 หัวหน้าฝ่ายขยายพันธุ์ ป่าไม้เขต จังหวัดเชียงใหม่
	นาย อภิชาติ ชวงค์	นายช่างโยธา 7 หัวหน้าฝ่ายสวนสาธารณะ เทศบาลนครเชียงใหม่
	นาย สุรพล ไชยคำหล้า	นายช่างโยธา 5 หัวหน้างานควบคุมและ บำรุงอาคารสถานที่ เทศบาลนคร เชียงใหม่
	นาย บุญลพ ดีสุวรรณ	นักวิชาการ 5 หัวหน้าเรือนเพาะชำและ ขยายพันธุ์ เทศบาลนครเชียงใหม่
	นาง มลวิภา ศิริโหราชัย	นักวิชาการ 6 สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่
	นาง พงนีย์ ขจรปรีदानนท์	หัวหน้าสำนักงานผังเมืองจังหวัด เชียงใหม่
	นาย บัญชา เอกธรรมสุทธิ	นายช่างแขวงทางเชียงใหม่ที่ 1
	นาย ศัญญา ประดิษฐ์วนิช	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดเชียงใหม่
	นาย วรวัธย์ ขำฟวง	ผู้จัดการสำนักงานโทรศัพท์ที่ 1
2. นักวิชาการ	นาย อุดร วงษ์ทับทิม	เจ้าหน้าที่โครงการประสานงานวิจัยและ พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนสกว. ภาค
	อ. โสภณ มงคลวัฒน์	หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์และ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
	อ. ศิริชัย หงษ์วิทยากร	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีภูมิ ทัศน์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. นักวิชาการ	อ. เกรียงศักดิ์ ศรีเงินยวง	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีภูมิ ทัศน์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
	อ. เยาวินิตย์ ธาราฉาย	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีภูมิ ทัศน์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

กลุ่มที่	ชื่อ	ตำแหน่งในขณะทำการสัมภาษณ์ระหว่างเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2546
3. นักธุรกิจและบุคคลที่มีชื่อเสียงทั่วไป	นาย จุมพล ชูติมา	ประธานชมรมรักเชียงใหม่
	นาย ราชนัย วีระพันธ์	ประธานหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่
4. นักการเมือง	นาย อัครพันธ์ จันทรวโรจน์	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่
	นาย พูนสวัสดิ์ วรรณีย์	เทศมนตรีนครเชียงใหม่ฝ่ายงานช่าง
	นาย นิวัตร ต้นคยานุสรณ์	อดีตเทศมนตรีนครเชียงใหม่ฝ่ายงานช่าง
5. นักอนุรักษ์	พระครู สุคันธศีล	เจ้าอาวาสวัดอุโมงค์
	ดร. พระมหาบุญช่วย	อธิการบดี จุฬามหาวิทยาลัยวิทยาเขตภาคเหนือ วัดสวนดอก
	ดร.พระสงเสริม แสงทอง	นักพัฒนาสังคม
	ดร. ดวงจันทร์ อาภาวิชรุฒม์ เจริญเมือง	เลขาธิการนิสิตสถาบันพัฒนาเมือง
	นายเคโซ ไชยทัพ	ฝ่ายประสานงานเครือข่ายชุมชนภาคเหนือ
	นาย วาหนัฐ ชัยรัต	ผู้ดำเนินรายการวิทยุ “เป็กฟ้าหาข่าว” อสมท. เชียงใหม่
	นาย วิกรม กิตติรัตนชัย	ประชาชน
	นาย สมพร ชกตรี	ประชาชน
	นาย ศิริชัย นฤมิตรเรขการ	ประธานชมรมเพื่อเชียงใหม่
	นาย นิรันดร โพธิกานนท์	ประธานชมรมจักรยานวันอาทิตย์

ความคิดเห็นของกลุ่มประชากรในการจัดการต้นไม้ในเมือง

คุณ วีระ ช่วยบำรุง ป่าไม้ จังหวัดเชียงใหม่

เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะว่า ชีวิตมนุษย์ดำรงอยู่ได้เพราะสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือสิ่งแวดล้อมที่จะต้องผลกระทบต่อชีวิตและคุณภาพชีวิตของเรา และถ้าพูดถึงทรัพยากรแล้ว ป่าไม้ก็เป็นทรัพยากรอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญเมื่อพูดถึงป่าไม้บางคนอาจจะมองถึงป่า แต่ถ้าเรามองถึงป่าไม้ เราต้องมองถึงต้นไม้ทั้งหมด ที่เป็นองค์ประกอบของป่าไปด้วย เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่า ต้นไม้เมื่ออยู่ในป่ามันก็เป็นป่า ต้นไม้เมื่ออยู่ในเมืองก็เป็นป่าในเมือง ป่าในเมือง ทุกคนจะไม่มองเป็นป่า แต่มองเป็นต้นไม้ในเมือง ความสำคัญของต้นไม้ในเมือง ถ้าเรามองในภาพรวม ถ้าเรามองจากเบื้องบนลงมา จะเห็นว่าในเมืองจะประกอบด้วยตึกประกอบด้วยต้นไม้ ประกอบด้วยถนน และสิ่งก่อสร้างอื่นๆ จะเห็นได้ว่า ถ้าหากว่าเมืองไหนมีต้นไม้ควบคู่กับตึก ก็จะเป็นเมืองที่น่าอยู่ ในอนาคตถ้าเรามองถึง Mission คือภารกิจ และมอง Vision ถึงแนวคิดขององค์กรของรัฐ องค์กรประชาชน และองค์กรภาคเอกชน จะเห็นได้ว่าในการประสานงาน การจัดการต้นไม้ในเมืองเชียงใหม่เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จะเห็นได้ว่าเมื่อเรามองว่าองค์กรของรัฐ องค์กรประชาชน องค์กรเอกชน ถ้าประสานงานกัน มันก็ต้องประกอบด้วยองค์กรอยู่ 2 อย่าง อย่างที่ 1 คือ องค์กรภายในที่ดำเนินการ อย่างที่ 2 คือ องค์กรที่เป็นสิ่งแวดล้อมภายนอกที่จะมีผล มามีส่วนร่วมกับองค์กรภายใน องค์กรภายในที่จะต้องจัดการต้นไม้ในเมือง จะเห็นได้ว่าคงหนีไม่พ้น 1. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2. กรมป่าไม้ 3. จังหวัด คือ กรมการปกครอง ซึ่งหมายรวมถึงเทศบาลนครเชียงใหม่ ถ้าหากเราจะมองถึงองค์กรย่อยก็จะรวมถึงอบต. ต่างๆ จึงจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของสิ่งแวดล้อมภายนอกที่จะมากกระทบกับองค์กรเหล่านี้ องค์กรเหล่านี้จะต้องวางแผนในการพัฒนาเรื่องต้นไม้ในเมืองเสียก่อน จะเห็นได้ว่าถ้าตัวตั้งขององค์กรเมืองเชียงใหม่ เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองที่น่าอยู่ เราเห็นได้ว่าเป็นแผ่นดินผืนราบ ซึ่งค่อนข้างจะกว้างขวาง เป็นแผ่นดินผืนแรกของต้นแม่น้ำปิง จะเห็นได้ว่าเป็นพื้นที่ราบกว้างขวาง ในกันกระทะของแม่น้ำปิง ก่อนที่จะออกไปสู่ลำขุนตาล สู่ลำป่าง จะเห็นได้ว่าเป็นผืนแรกของลุ่มแม่น้ำปิง ถ้าออกอีกด้านก็ไปคอยเต่า จังหวัดตาก จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของพันธุ์พืชในอดีตโบราณเป็นป่าผืนใหญ่มาก แต่เมื่อบ้านเมืองเจริญก็เป็นที่ตั้งเมืองเชียงใหม่ ต้นไม้ในเมืองเชียงใหม่ น่าจะเป็นสัญลักษณ์ของอดีตกาลของเมือง เราก็ต้องมาบูรณาการ มาวิเคราะห์ ว่าต้นไม้ในอดีตของ

เมืองเชียงใหม่ ไม่ว่าจะเป็นมังคล หรือว่าเป็นไม้พุทธศาสนา หรือว่าเป็นไม้ป่า และก็ต้องดูว่าเป็นไม้อะไรบ้าง สิ่งหนึ่งที่ที่เป็นไม้เศรษฐกิจในอดีต จะเห็นว่าไม้สักเป็นไม้เศรษฐกิจที่มีคุณค่า เช่นไม้สัก ตั้งแต่สมัยขอมเขมรมา พม่าครองอินเดีย อังกฤษครองอินเดีย ยังเข้ามาสู่เมืองภาคเหนือในอดีตจะเห็นได้ว่าไม้สักในเชียงใหม่ ลำปาง มากมายมหาศาล

ในการพัฒนาต้นไม้ในเมือง ส่วนหนึ่งต้องมีองค์ประกอบของไม้สักไปด้วย ต้องประสานงานกับองค์กรของกรมศาสนา วัด โรงเรียนต่างๆ เพราะว่าในเมืองเชียงใหม่จะมีวัดเจดีย์หลวงเป็นศูนย์กลาง ทางทิศตะวันออกของวัดเจดีย์หลวงมีวัดอะไรเป็นหลัก ทางทิศใต้ทิศเหนือ คนโบราณเก่าแก่ เขาสร้างวัดไหนอยู่ทางทิศไหน เราก็ควรจะส่งเสริมปลูกไม้ในพุทธศาสนาให้รองรับวัดเหล่านั้น ที่ปู่ย่า ตาทวดเราทำไว้ นอกจากนั้นแล้ว เมืองเชียงใหม่ทั้ง 4 ทิศ ทิศตะวันออก เป็นทางหลวงไปจังหวัดเชียงราย ทิศใต้ไปจังหวัดลำปาง ทิศเหนือไปอำเภอฝาง ทิศตะวันตกเฉียงใต้ไปแม่สะเรียงแม่ฮ่องสอน เราก็น่าจะปลูกต้นไม้ให้เป็นสัญลักษณ์ว่า เมื่อขับรถเข้ามาในเมืองเชียงใหม่ พอเห็นต้นไม้เหล่านี้ก็ทราบว่าจะถึงเชียงใหม่แล้ว ด้านทิศใต้ ทิศตะวันออก เราจะปลูกไม้ชนิดหนึ่ง เวลาใครเดินทางเขาจะได้ทราบว่าเข้าเขตเมืองเชียงใหม่แล้ว ทิศเหนืออีกชนิดหนึ่ง ซึ่งเมื่อเข้ามาในเมืองเชียงใหม่ไม่ว่าจากทิศไหน ก็ทราบแล้วว่าถึงเมืองเชียงใหม่แล้ว โดยมีต้นไม้เป็นสัญลักษณ์ เพราะฉะนั้นการมีส่วนร่วม องค์กรหลัก เทศบาลนครเชียงใหม่จะต้องทำ Planning ขึ้นมาให้ได้ จะต้องถามประชาสังคมของเมืองเชียงใหม่ด้วยว่าจะต้องการต้นไม้อะไร สอบถามโดยประสานกับผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ฝ่ายปกครอง โดยสอบถามดูว่า จะวางแผนในการปลูกต้นไม้ ในการจัดการเมืองเชียงใหม่อย่างไร สิ่งหนึ่งที่ให้แนวคิดไว้ว่านอกจากต้นไม้เหล่านี้ ยังมีความสำคัญเป็นสัญลักษณ์แล้ว ยังต้องมองถึงผลประโยชน์ด้วย ผลประโยชน์อาจจะมีไม้หอม ถนนเส้นนี้หอมไปทั้งถนน การระเวก เป็นต้น ทิศนี้ พอถึงหน้าแล้ง เดือนเมษา ต้นทองกวาว ออกดอก ออกดอกอร่ามไปหมดเลย โดยเฉพาะเป็นมังคลพระราชทาน สมเด็จพระนางเจ้าได้พระราชทานให้เชียงใหม่อยู่แล้ว อีกเส้นหนึ่ง เป็นเส้นที่ก่อนเคยแห้งแล้ง แต่เดี๋ยวนี้เขียวไปทั้งปี ไม้มะฮอกกานี เป็นต้น ต้องใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาประสาน เพราะหน่วยงานของกรมป่าไม้ กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตร หรือ กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพย์ ฯ ก็ให้ความรู้ตัวนี้ ได้ นอกจากนั้นแล้ว ต้นไม้หลัก แล้วเราก็ควรจะมียุทธศาสตร์ไม้เสริม ที่มันเป็นเถาวัลย์ ที่มันเป็น ไม้ดอกไม้ประดับ กล้วยไม้ก็น่าจะเป็นการดำเนินการในการจัดการต้นไม้เมืองเชียงใหม่ โดยบูรณาการหน่วยงาน 3 ส่วนเข้าไปก่อน องค์กรของรัฐ องค์กรเอกชน องค์กรประชาชน ในการทำแผนงาน น่าจะให้องค์กรหลักก็คือเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นองค์กรหลัก ในการดำเนินการทำแผน ทำ Planning Budget โดยมีส่วนร่วมขององค์กรอื่น งบประมาณ คิดว่าเมืองเชียงใหม่เป็นเทศบาลนคร คงไม่น่าจะมีปัญหา สิ่งหนึ่งที่เทศบาลเป็นองค์กรหลัก นอกจาก Planning นอกจากเรื่องเงินแล้ว จะต้องบูรณาการ

Architect เรื่องปลูกต้นไม้ให้เข้ากับเมืองเชียงใหม่ ภูมิทัศน์สำคัญที่สุด เพราะว่าเทศบาลเป็นกลุ่มองค์กรในการพัฒนาตรงนี้อยู่แล้ว ก็คิดว่าเป็นเรื่องที่ดี

การอนุรักษ์พันธุ์ไม้ การอนุรักษ์ก็คือการรักษาไว้ ณ ปัจจุบันต้นไม้ที่เราต้องรักษาก็ต้องมองถึงต้นไม้ที่มีอยู่แล้ว และปัจจุบันต้นไม้บางทีก็ยังไม่เหมาะสมกับเมือง เราจะทำอย่างไร ที่เราจะเปลี่ยนแปลงพันธุ์ไม้บางทีที่ไม่เหมาะสม อย่างเช่น บางที่มีต้นไม้ ที่ปลูกแล้วมันโตเกินไปทำให้ลำบากในการปรับปรุงเรื่องสาธารณูปโภค เช่น สายโทรศัพท์ สายไฟฟ้า บางครั้งก็ไปตัด ทำให้ต้นไม้เสียหาย ไม่สวย ซึ่งตรงจุดนี้เราต้องดำเนินการ และ ต้องศึกษาวิจัยไปด้วย เพื่อว่าต้นไม้ต้นไหนมันน่าจะเหมาะกับถนนเส้นไหน ก็คิดว่าจะนอกจากในการวางแผนแล้ว ยังต้องใช้ Planning Architect ด้วย

ชนิดพันธุ์ไม้ที่เลือกใช้ในเมืองที่เหมาะสม - ชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสม ในเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีภูมิประเทศ เป็นท้องกระทะ เป็นที่ราบอันแรกทีแม่น้ำปิงไหลลงมา จากอำเภอแม่แตง ไหลลงมาสู่เมืองเชียงใหม่ ต้นไม้ที่ใช้ในเมือง นอกจากเป็นต้นไม้ดอกที่ปลูกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวแล้ว ต้องมองหาต้นไม้ที่ดูดซับความสกปรกด้วย ดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ บางที ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญ การดีไซน์ หรือที่เรียกว่า Species design ของต้นไม้ต้องมองทุกอย่าง ไม้ดอก ไม้โตเร็ว ไม้ดูดซับความสกปรก บางที ถ้ามันเป็นหนองคลองบึง ถ้าจำเป็นต้องใช้ยูคาลิปตัสในการดูดซับความสกปรก ตามพระราชดำริสของพระเจ้าอยู่หัว ก็ต้องดีไซน์ตัวบางอย่างเข้าไป บางทีอาจจะต้องเป็นปลูกต้นไม้เพื่อปรับปรุงดิน บางทีอาจจะดินเลว อาจจะต้องใช้บางที่เป็นไม้ปรับปรุงดินในระยะแรก พอดินดี เราก็เปลี่ยนชนิดพันธุ์ไม้ อย่างเช่นกระถินยักษ์ ถ้าดินเลวก็ปลูกพวกนี้ไปก่อน พวกนนทรี พวกมีฝัก เพื่อปรับปรุงดิน พอดินดี เราก็ตัดต้นพวกนี้ออก เอาปลูกไม้อื่นเข้าไป อย่างเช่น สนามกอล์ฟลานนา ในอดีต เป็นดินเลวค่อนข้างแห้งแล้งมาก เค้าก็ปลูกไม้ที่มีฝัก ทำให้ดินดีขึ้น

พันธุ์ไม้ที่อยู่ในเมือง พันธุ์ไม้ที่อยู่ในคูเมือง เราต้องมอง 2 อย่าง อย่างที่ 1 บางที่เป็นไม้ประวัติศาสตร์ เช่น คูเมืองทางด้านหน้า ประตูนอนท่าแพ จะเป็นต้นสน สนทะเล ปรากฏว่าปลูกมานานมากแล้วก็ตัดแต่งกิ่ง แต่ว่า ณ ปัจจุบันกำลังแตกยอด กลายเป็นไม้โบราณ มันก็สวยไปอีกแบบหนึ่ง แต่บางทีก็ยังไม่เหมาะ เช่นด้านประตูสวนดอก จะมีไม้ พวกพิกุล ถนนด้านในก็จะเป็นพวก ราชพฤกษ์ แต่ว่าบางด้าน ซึ่งเป็นไม้ที่ทิ้งใบ อินทนิล เสลา บางครั้งก็ต้องปรับปรุงต่อไป เช่น ประตูกิ่งอ่อน ที่ถ้ามีถนนรถวิ่งมาก ประตูกิ่งอ่อนก็สามารถดูดซับความสกปรกได้ แต่ว่าค่อนข้างจะอ่อนไหว ทำให้ทำลายรูปทรงของต้นไม้ แง่งหน้าเชียงใหม่รามาหนึ่ง ต้นราม ตรงนั้นเหมาะดีแล้ว จะเป็นเหมือนประวัติศาสตร์ เป็นไม้หมายเมือง ซึ่งเข้ากับกำแพงคูเมืองเก่า ซึ่งเราก็ต้องคิดในแง่นี้ไป

การมีส่วนร่วม ของหน่วยงานต่างๆ ที่จะเข้ามา จัดการต้นไม้ - คิดว่าคนเชียงใหม่ต้องช่วยกัน ว่าบริเวณไหนตั้งอยู่ใกล้ที่ตรงไหน ควรจะมีส่วนร่วมด้วยกัน การมีส่วนร่วมต้องมีทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เช่นบริเวณ สี่มุมเมือง ไม่ว่าจะเป็นแจ่งไหน ถ้ามีหน่วยงานองค์กรของรัฐใกล้ ก็น่าจะประสานบทบาทร่วมกับเทศบาลให้ช่วยกันรักษา เช่นแจ่งหน้าร.พ. เชียงใหม่ราม ก็น่าจะมี ส่วนร่วมขององค์กร เช่น วัดโลกโมฬี ร.พ. เชียงใหม่ราม สามีญุของกรมการศึกษา ร.พ ที่อยู่บริเวณนั้น น่าจะเป็นแบบนั้นมากกว่า ที่แจ่งหัวริน ก็น่าจะประสานกันระหว่าง ร้านค้า รอบคูเมือง น่าจะประสานกัน แจ่งที่ใกล้กับพาณิชย์เชียงใหม่ ก็ต้องให้องค์กรร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นโรงแรม โรงเรียน วัด และ บาร์ ร้านอาหารต่างๆ ก็น่าจะทำให้

การประสานการร่วมมือ จะต้องมีองค์กรหลัก องค์กรหลัก คือ เทศบาลนครเชียงใหม่ ต้องเป็นแกนนำ และ คนที่จะมาทำตรงนี้ เทศมนตรีฝ่ายสิ่งแวดล้อมและฝ่ายช่างจะต้องประสานกัน ต้องช่วยกันคิด และปรึกษาหารือกับนายกเทศมนตรี เพื่อที่จะได้ประสานงานกับทุกหน่วยงานจะต้องทำการ Species Design ตั้งแต่แรก ว่าถนนที่ไปทางสันกำแพงควรจะเป็นอะไร ถนนตัดใหม่ที่ไปแม่โจ้ ควรจะเป็นอะไร ถนนวงแหวนรอบในรอบนอก ควรจะเป็นอะไร ที่จริงควรจะได้ดีไซน์ไว้แล้ว การดีไซน์นี้ก็ควรให้ทุกคนมีส่วนร่วม โดยให้เทศบาลเป็นหน่วยงานหลัก ถนนเส้นไหนควรจะเป็นอย่างไร ป่าไม้เองก็สามารถที่จะประสานงาน ในด้านข้อมูลเรื่อง Species Design สิ่งที่จะต้องเริ่ม Original ก็คือว่า การกำหนด Policy formation จะต้องเริ่มจากเทศบาลก่อน หมายความว่า การกำหนดนโยบายตรงนี้ก็ควรเริ่มมาก่อน

คุณ อภิวัฒน์ คุณารักษ์ หัวหน้าสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 10

การจัดการต้นไม้ในเมืองต้องดูความเหมาะสมคือต้องสมประโยชน์ทั้งสองฝ่าย การอนุรักษ์พันธุ์ไม้ในเมืองเชียงใหม่ต้องดูประวัติศาสตร์ประกอบด้วย ถ้าพันธุ์ไม้เดิมที่มันขึ้นอยู่ตรงไหนแล้วมันเป็นไม้เก่าแก่ เราก็ควรอนุรักษ์ไว้ หรือเราปลูกทดแทนขึ้นมาก็ได้ อย่างสมมุติอย่างภาคต้นขาว ควรจะมีต้นขาวขึ้นมาบ้าง เพราะไม่อย่างนั้น เราจะเรียกชื่อมาจากไหน ทำไมแถวนี้มันไม่มี เหมือนกับเราไปบ้าน บ้านนี้มันมีของคืออย่างนั้นอย่างนี้ พอเข้าไปแล้ว ทำไมมันไม่มี มันก็ควรมีเป็นลักษณะบ้าง นั่นคือพันธุ์ไม้ที่เป็นของที่เราจะรักษาไว้ ตามความสำคัญประวัติศาสตร์ ของดินนั้นมีหลักการอยู่แล้ว และองค์ประกอบที่ว่าเรื่องของความต้องการของคน เรื่องของประวัติศาสตร์ของไม้ เรื่องของความเหมาะสมของพื้นที่ ที่ดินน้ำ หรือเกาะกลางถนน จะต้องดูองค์ประกอบหลายอย่าง ไม่ใช่ปัจจัยอย่างเดียว บางแห่งปลูกพันธุ์ไม้ต้องการน้ำมาก แต่ไม่มีโอกาสหาน้ำไปใส่เลย ก็ปลูกไม้ได้ ปลูกก็ตาย เพราะฉะนั้นก็อยากให้ปลูกต้นไม้เยอะ ๆ แต่ต้อง

ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างประกอบ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางวัฒนธรรม ต้องดูตรงนั้นความเหมาะสมของพันธุ์ไม้

ควรใช้พันธุ์ไม้ท้องถิ่น หลักการนี้ไม่ใช่เรื่องใหญ่ อย่างเดียวควรใช้ทั่วประเทศ ทั้งโลก มีพรรณไม้ท้องถิ่นเยอะแยะ สามารถเลือกได้ ทำไมต้องเอาต้นไม้ป่ามาปลูกกลางถนน พันธุ์ไม้ที่ใช้ถ้าเป็นไปได้ต้องคุยกับชาวบ้านเขาด้วย ไม่จำเป็นต้องปลูกให้เหมือนกันทั้งหมด 1. ความต้องการชาวบ้านปลูกทำไม 2. คิดถึงพรรณไม้ท้องถิ่น เอาตรงความเหมาะสมว่ามันขึ้น และมันอยู่ได้ อยู่รอดได้ ไม่เสียเงินมากในการบำรุงรักษา

บทบาทหลักต้องกระตุ้นให้ท้องถิ่นเขาเกิดความอยากมีอยากได้ นโยบายของการทำต้นไม้ในเมืองถึงจะสำเร็จหลักการคือ การสร้างความเป็นเจ้าของ นอกจากเจ้าของแล้วเขาทำแล้วมีประโยชน์กับบ้านเขา การปลูกต้นไม้ทำให้อากาศดีขึ้น ไม่ต้องติดแอร์ ทำให้บ้านโปร่งสบาย ไม่ต้องติดแอร์ บางอย่างต้องสร้างจิตสำนึก กระตุ้นให้เห็นประโยชน์ ผลประโยชน์ เขาเห็นประโยชน์เขาจึงจะดูแล เมื่อความเป็นเจ้าของในบ้านจากข้างนอก ดูแล้วมันถึงจะยั่งยืน คือหลักของความเป็นเจ้าของ เจ้าของที่สาธารณะ (ไม่ใช่เจ้าของที่แท้จริง) เป็นความรู้สึกที่รวม เพราะทุกอย่าง ไม่ใช่เป็นของเราเท่านั้น ถึงเวลาก็ต้องตายไป คนต่อมาต้องมาดูแล ความรู้สึกที่เป็นเจ้าของก็คือ ในขณะที่มีชีวิตอยู่ อยากจะเอาใจใส่อยากจะดูแลมัน นี่คือน้ำที่ที่จะต้องเข้าไปกระตุ้น แต่กระตุ้นอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมีการเปรียบเทียบให้เขาเห็น ว่าทำอย่างนี้เขาจะได้ประโยชน์อย่างไร เปรียบเทียบให้เขาเห็น และต้องมีคนแนะนำทาง รัฐมีกฎหมายอยู่ในมือ ถ้าทำผิดคุณก็จะโดนลงโทษปรับ ต้องทำแบบนักปกครองด้วย

คุณ วีรวัตร ฉินทกานันท์ นักวิชาการป่าไม้ 7 ป่าไม้เขต จังหวัดเชียงใหม่

การมีส่วนร่วมในบทบาทของกรมป่าไม้ในการปลูกต้นไม้มีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การปลูกต้นไม้ในวันสำคัญ มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรเอกชน ในการจัดการจะเป็นในเรื่องของการประสานขอพันธุ์ไม้และความรู้ในการปลูกบำรุงรักษา การปลูกต้นไม้ในวันสำคัญซึ่งกรมป่าไม้เป็นเจ้าของก็จะมี การประสานกับองค์กรเอกชน ประชาชนทั้งนักเรียน ประชาชนในพื้นที่ ส่วนใหญ่พันธุ์ไม้ที่เลือกปลูกจะพิจารณาตามพื้นที่ ถ้าเป็นพื้นที่ใกล้ชุมชนจะเป็นไม้กินได้ ไม้ผล เช่น สะเดา ขี้เหล็ก ชงโค เพกา ในการปลูกจะมีลักษณะการปลูกแบบ Diversity มีความหลากหลาย ถึงเอาพระราชดำริของในหลวงมาใช้ คือ ปลูกต้นไม้ 3 อย่าง ได้ประโยชน์ 4 อย่าง จะปลูกหลากหลายคละกันไม้ใช้สอย ไม้กินได้ ไม้พิน กรณีถ้าเป็นพื้นที่ขององค์กรที่ดูแลพื้นที่นั้น ๆ ก็ต้องขึ้นอยู่กับความต้องการ อย่างเช่น พื้นที่ราชการที่ต้องการความร่มรื่นก็จะเน้นไม้ใหญ่

ไม้ผลัดใบ ถ้าเป็นที่สาธารณะของหมู่บ้านก็จะเน้นไม้กินได้ มีไม้ใช้สอยแทรก ตามหลักของกรมป่าไม้ก็คือเรื่องของพันธุ์ไม้และความรู้ในการปลูก การดูแลรักษา เรื่องของแรงงานและการประสานงานขึ้นอยู่กับกิจกรรมว่าใครเป็นคนรับผิดชอบ

การมีส่วนร่วมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง เจ้าของที่ดินหน่วยงานที่สนับสนุนทั้งหลายมีการประสานการปลูกต้นไม้ คนปลูกเห็นประโยชน์ว่าปลูกแล้วได้อะไรและพอใจในสิ่งนั้น ถ้าเขาพอใจและเห็นประโยชน์ก็จะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความมีส่วนร่วม ทั้งนี้ส่วนร่วมของประชาชนถ้าเป็นที่ดินของตัวเอง เขาต้องมีที่ดินและเห็นประโยชน์ ถ้าเป็นพื้นที่สาธารณะที่อยู่ใกล้ตัว เขาก็ต้องเห็นประโยชน์ไม่ว่าประโยชน์ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม เศรษฐกิจใหญ่ส่วนการมีส่วนร่วมกลุ่มที่มีส่วนร่วมเห็นประโยชน์ในการทำงาน เห็นประโยชน์และยอมรับในประโยชน์นั้น ไม่ว่าจะได้รับด้วยตัวเอง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกพรรณไม้อันดับแรกขึ้นอยู่กับความต้องการของเจ้าของพื้นที่ ต้องการปลูกเพื่ออะไร วัตถุประสงค์ในการปลูก พอมีวัตถุประสงค์ก็เลือกชนิดไม้ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเหมาะสมกับพื้นที่ที่ต้องการปลูก ถ้าเป็นไปได้ว่าเหมาะสมกับพรรณไม้ที่ปลูกวิธีการจัดการจะมีทั้งวัตถุประสงค์และเงินทุน

ภาพรวมในพื้นที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่ก็มีการพยายามปลูกอย่างกรมทางหลวงก็มีการปลูกตลอดจัดการก็ แต่ในเรื่องปลูกบนพื้นที่พุดบาทยังมีปัญหาเรื่องสายไฟฟ้า เรื่องชนิดต้นไม้ การจัดการ การตัดแต่งกิ่งยังไม่คำนึงถึงรูปทรง ตัดทิ้งอย่างเดียวจะกุดหรือจะเป็นอย่างไรก็ไม่สนใจ ในเรื่องของการตัดแต่งกิ่งจะเป็นคนงาน เอาตามความสะดวกยังงี้ก็ได้ไม่สนใจเทคนิค และการป้องกันเชื้อโรคที่จะเข้ามาทำอันตรายต้นไม้ การฝึกขาดของกิ่ง ในส่วนของบ้านเรือนเอกชนทั่วไปทุกแห่งมีพื้นที่ปลูกต้นไม้ มีความรักต้นไม้กัน เป็นภาพในแง่ดีเชิงบวก

คุณ อภิชาติ ชูวงศ์ นายช่างโยธา 7 หัวหน้าฝ่ายสวนสาธารณะ เทศบาลนครเชียงใหม่

อยากเห็นองค์กรของรัฐ ประชาชน เอกชน เห็นความสำคัญและการปลูกต้นไม้เช่นปลูกแล้วตรวจต้องดูแล ปกติเทศบาลสนับสนุนให้มีการปลูกต้นไม้เสร็จแล้วก็เสร็จ ไม่มีการทูลบ่ารุงดูแลรักษาใส่ปุ๋ยพรวนดิน ตัดแต่ง ปลูกตามฤดูกาลตายแล้วทิ้งซึ่งจริงแล้วถ้าเราสนับสนุนให้องค์กรเข้าร่วมมีศักยภาพมีความรับผิดชอบในการที่จะดูแลต้นไม้ปลูกแล้ว น่าจะดูแลต้นไม้ใส่ปุ๋ยพรวนดินบ้างยกให้เป็นเจ้าของเองบ้าง ซึ่งตรงนี้จะทำให้เขาเข้ามามีความรับผิดชอบได้ดีขึ้นทำให้สภาพต้นไม้ได้ดีขึ้น หน่วยงานของเทศบาลปลูกแล้วดูแลรักษาแล้ว แต่หน่วยงานที่เข้าไปสนับสนุนคือองค์กรประชาชน เช่น ปลูกไว้ที่หน้าบ้านเขา ทางเทศบาลก็ไปดูแลตัดแต่งอย่างเดียว

ให้นำปุ๋ยบ้างตามโอกาส ในส่วนความรับผิดชอบอยากให้ประชาชนมาดูแลให้เราบ้างเช่นอย่างน้อยสุดวันละครั้งในการรดน้ำ

พันธุ์ไม้ที่ปลูกจะเลือกตามเอกลักษณ์ของพื้นที่ เช่น ตามถนนต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วอย่างเช่น ประตู จะพยายามจัดกลุ่มจัดหมวดหมู่ต้นไม้ เช่น ถนนสุเทพ ห้วยแก้ว เลือกพันธุ์ไม้ตาม Zoneingจะได้พยายามจะนำพันธุ์ไม้ที่หลากหลายไปอยู่ในพื้นที่เดียวกัน เพราะว่า การดูแลทนุบำรุงจะสะดวกมากกว่า ตำแหน่งและทิศทางการปลูกไม่มีบังคับตายตัว มีการวางพืชพรรณแต่ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นต้นอะไร ระยะเวลาไม่กำหนดขึ้นอยู่กับ Space

ความเป็นไปได้จะต้องส่งสมประสบการณ์กับเด็กอีก 20 ปี เขาจะกลายเป็นผู้ใหญ่ตรงนั้น ต้องส่งสมประสบการณ์ ส่งเสริมความรักต้นไม้ก่อน เพราะว่าในปัจจุบันคนเราอายุขนาดนี้ไม่ได้สอนให้รักต้นไม้ ความเจริญเติบโตของต้นไม้ทำให้เกิดอะไรขึ้นต้องปลูกฝังให้เด็กในปัจจุบันนี้มีสำนึก มีจิตสำนึกเข้าใจในเรื่องต้นไม้ ธรรมชาติก่อน เมื่อเขาโตมาเขาก็จะได้นำมาใช้และมาแก้ไขในสิ่งที่เราทำตรงนี้อาจไม่ดี

ในความยั่งยืนต้องมี 3 หน่วยงานเข้ามารับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ต้นไม้ต้องมีการดูแลรักษาไม่ใช่ว่าอนุรักษ์ไม่ยอมให้ตัดมาสร้างความเดือดร้อนให้กับสภาพพื้นที่ว่าให้ความเดือดร้อนกับประชาชนที่อยู่อาศัยต้องมีการแก้ไข ไม่ใช่โดยภาพรวมของการอนุรักษ์ไม่ยอมให้ตัดให้ทำลายในสภาพพื้นที่จริง ๆ กรณีตัวอย่างต้นสัก ถนนมณีนพรัตน์เหมือนกับว่าเราเอาต้นไม้มาคองไว้ ถ้ามว่ากลุ่มอนุรักษ์มองดูว่าอนุรักษ์มันเป็นอย่างนี้ กลุ่มอนุรักษ์จะต้องอนุรักษ์ต้นไม้แต่ก็ไม่มาดูแลต้นไม้ปล่อยตามยถากรรมมีแต่การเรียกร้อง อนุรักษ์แต่ไม่มีการจัดการ

คุณ บุญลพ ศิววรรณ นักวิชาการ 5 หัวหน้าควบคุมและบำรุงอาคารสถานที่ เทศบาลนครเชียงใหม่

ในการจัดการต้นไม้ในเมือง หลายหน่วยงานที่ทำงานต้องมีการประสานงาน เช่นการทำงานต้องให้ความสำคัญกับต้นไม้บ้าง เพราะสิ่งที่ก่อสร้างจะเป็นปัญหาต่อการเจริญเติบโตของต้นไม้ ถ้ามีความตระหนักและมีการรณรงค์จริง ๆ ความเป็นไปได้ก็จะเกิดต้องขึ้นกับผู้บริหารด้วยที่จะเห็นประโยชน์ความสำคัญ เน้นให้เป็นนโยบายหลักก็จะเป็นไปได้ก็จะเกิดต้องขึ้นกับผู้บริหารด้วยที่ประโยชน์ ก็จะเห็นความสำคัญและการออกมาดูแล ตอนเกิดวิกฤติหรือขาดแคลนต้นไม้ลพพิชเต็มบ้านเต็มเมือง เขาจะออกมาเองโดยการอยากมีส่วนร่วมจริง ๆ

ถ้าเราเริ่มรณรงค์ตั้งแต่เดี๋ยวนี้ให้ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญในการเจริญเติบโตและการพัฒนาของเมืองต้องควบคู่กับสภาพแวดล้อมด้วยคือ ต้นไม้ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญ ถ้าทุกคนเห็นความสำคัญของต้นไม้ในด้านทัศนียภาพ สภาพแวดล้อม มลพิษ ฯลฯ ประชาชนก็จะออก

มาดูแล เทศบาลก็จะลดบทบาทในการทำงาน ทำให้ทำงานสบายขึ้น เทศบาลไปเน้นทางด้านวิชาการในการสนับสนุนให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดูแลมากขึ้น ในอนาคตอาจมีการแบ่ง Zone ให้ชาวบ้านเข้ามาดูแล คือความต้องการที่อยากให้เป็น แต่เมืองเชียงใหม่ไม่เหมือนกรุงเทพฯ เพราะเชียงใหม่มีธรรมชาติ(ต้นไม้) เยอะเราจะยังไม่เห็นความสำคัญเพราะออกไปจากเมืองก็เห็นต้นไม้แล้วแต่กรุงเทพฯ ขาดต้นไม้เพราะฉะนั้นการเข้ามามีส่วนร่วมจึงมีมากกว่าคนเชียงใหม่ เพราะผ่านการขาดแคลนมาแล้วคิดกับเชียงใหม่ ไม่รู้สึกถึงความขาดแคลนเลยไม่สนใจ ธรรมชาติยังไม่ออกมา

คุณ บัญชา เอกธรรมสุทธิ นายช่างแขวงทางเชียงใหม่ที่ 1

ถ้าเรามีต้นไม้บนถนนจะทำให้มีความรู้สึกดี ความรู้สึกของผู้ใช้ทางที่ไม่มีความร่มเย็น ถ้าการขับรถจะเกิดความหงุดหงิด จะต้องมีต้นไม้ใน 2 ข้างทาง และเกาะกลางจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมี เพื่อความสะดวกและปลอดภัย และความร่มรื่น ลดอุบัติเหตุ มีความจำเป็นต้องการปลูก ต้องตกแต่ง ต้องให้มีพรรณไม้ที่เลือกใช้ควรเป็นต้นไม้ดอก ไม้ยืนต้น แล้วแต่ละพื้นที่ถ้าเป็นเกาะกลางถนนควรจะเป็นไม้ที่ไม่ใหญ่นัก ถ้าใหญ่มากจะคลุมถนน ขึ้นออกมาผิวทางใน 2 ข้างทาง แล้วแต่แต่ละพื้นที่เขตทางมากก็ควรที่จะปลูกไม้ยืนต้นประเภทไม้ยืนต้น อย่างกรณีเชียงใหม่จะเป็นราชพฤกษ์ ทองกวาว เป็นไม้ดอกยืนต้น

การวางแผนในการปลูก ในส่วนของกรมทางหลวงแต่ละแขวงได้รับบัญชาจากส่วนกลางให้ดูแลอยู่แล้วได้ปลูกให้ช่วยกันดูแลรักษาเป็นนโยบาย ประชาชนที่เข้ามาช่วยก็ยินดีแต่ไม่ใช้เจ้าของเข้ามาช่วยก็ยินดีก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมือ จะจัดพื้นที่ให้ดูแลเอง ก็จะทำให้อยู่ในแนวนโยบายของเราด้วยคือต้องร่วมกันประสานกัน อาจจะมีมูลนิธิ มีงบประมาณที่มาช่วยเราที่มีความรู้ความสามารถที่มาดูแลเข้ามาประสานมาคุยกันมาร่วมกัน

ความซับซ้อนของพื้นที่เทศบาลและกรมทางหลวง มีการแบ่งถนนดูแล เช่น ทางหลวงเทศบาล เทศบาลดูแล ทางหลวงแผ่นดิน กรมทางหลวงดูแล มีการแข่งแยกพื้นที่ กรณีถนนเชียงใหม่-หางดง ทางหลวงเป็นของกรมทาง แต่ละมี Lab กัน ของเทศบาลแต่เราจะดูแลในเขตทางเทศบาลไม่มาเกี่ยวข้อง เขาจะดูแลเรื่องอื่น ต้นไม้จะเป็นของกรมทางจะมีถนนและเขตทาง แต่ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ทางวิศวกรรม เกี่ยวกับการใช้ระใช้ถนนจะต้องปลอดภัย ต้องมีการร่วมกัน เช่น Airport เทศบาลมีความสนใจมีการประสานงานทางนายช่างแขวงมีการประสานในระดับนโยบาย จะเป็นพื้นที่ของใครก็แล้วแต่เป็นพื้นที่ของเชียงใหม่ต้องดูแลร่วมกันไม่ใช่ว่าของ ๆ

ฉันเธอมาแต่ต้องไม่ได้แต่สักวันเราต้องยินดี อาจจะเป็นเรื่องพันธุ์ไม้ หรือผู้ที่มีความสามารถ ความรู้ มาช่วยกัน เพื่อส่วนรวมไม่ใช่เพื่อใคร

อ. โสภณ มงคลวัฒน์ อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การจัดการต้นไม้ในเมืองต้องศึกษาถึงต้นไม้ที่มีอยู่เดิม มีอะไรที่คนโบราณเค้าปลูกเอาไว้ ตัวอย่างเช่น ต้นสัก ต้นพะยอม ที่คนโบราณปลูก ที่ยังหลงเหลืออยู่ในสายสำคัญๆ จากนั้นก็มาวิเคราะห์คุณภาพของต้นไม้ ความสามารถของต้นไม้ ว่าต้นไม้มีคุณสมบัติพอจะอยู่ต่อไปหรือไม่ จะสามารถอยู่ในพื้นที่ได้หรือไม่ ต้นไหนอยู่ได้ก็จะต้องดำรงเอาไว้ ที่สำคัญคือเมื่อพิจารณาจากต้นไม้ที่มันอยู่ได้แล้ว ดูตามประวัติศาสตร์ด้วยต้องพิจารณาดูต้นไม้ใหม่เข้าไป ดูต้นไม้ใหม่ด้วย ที่มีคุณสมบัติต่างๆ มากมาย

ต้นไม้ที่จะนำมาปลูกต้องสอดคล้องกับผังเมืองด้วย เช่นการพัฒนาตามฟุตบอล ถนนหนทาง หรือร้านค้า เพราะค่านิยมของคนไทยไม่ค่อยให้คุณค่ากับต้นไม้ทั่วไป ที่อยู่หน้าบ้าน หรือ หน้าร้านของตัวเอง เพราะมองว่ากะกะ แต่ในต่างประเทศจะตรงข้ามกัน การดูแลรักษา เวลาปลูก เลือกต้นไม้ ควรเตรียมการปลูกให้ดีตั้งแต่เริ่มต้น ควรมีพื้นที่ที่เหมาะสม เช่น กว้าง 1 เมตร ยาว 1 เมตร และการเตรียมดินให้เหมาะสม การเลือกต้นไม้ที่เหมาะสม ที่มีขนาดใหญ่ พอสมควรต้นไม้ที่คัดเลือกแล้ว มีการค้ากันอย่างดีในกรณีที่เป็นไม้ใหญ่ การดูแลรักษาควรมีหน่วยงานดูแลเฉพาะ ที่มีความเข้าใจในการดูแล และประสานกับประชาชนในละแวกนั้นให้ช่วยกันดูแลรักษา ป้องกัน แต่ต้องไม่ใช่เป็นการระดมของประชาชนมากจนเกินไป การดูแลรักษาเป็นหัวใจสำคัญ เพราะต้นไม้มีการเจริญเติบโต กิ่งก้านของต้นไม้อาจเข้าไปพาดพัน อาคารบ้านเรือน ไฟฟ้า ต้องตัดแต่งต้นไม้ให้ดี เพื่อควบคุมไม่ให้มันใหญ่เกินไป ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีเครื่องมือที่ดี ในการดูแลต้นไม้ เช่น ที่สิงคโปร์ เขามีหน่วยงานที่ดูแลด้านนี้โดยตรง ทำการฝึกหัดบุคลากรที่ดูแลด้วย ไม่ใช่ สักแต่ว่าตัด และต้องดูแลต้นไม้ที่ป่วยด้วย อุปกรณ์ ถ้าไม่ดูแลรักษา คงไม่ได้ผล รัฐบาลควรมีงบประมาณให้ด้วย มีบุคลากรให้ด้วย และที่สำคัญเพื่อให้ทราบถึงคุณค่า ต้นไม้ควรมีป้ายชื่อที่แสดงถึงคุณค่าของต้นไม้ ความหมาย ประวัติ เช่น ทองกวาว หมายถึงอะไร เพื่ออะไร ความหมาย และเมื่อประชาชนทราบแล้ว เขาก็จะได้อนุรักษ์ หรือ อย่างน้อยไม่ทำลาย

การอนุรักษ์ ควรดูตามผังเมือง ในพื้นที่อนุรักษ์ จะมีไม้ประวัติศาสตร์ ไม้อนุรักษ์ ซึ่งเราต้องดำรงเอาไว้ ต้องนำต้นไม้หายเมือง เช่น ทองกวาว พะยอม ซึ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ แต่ต้องดูแลให้ดี ไม่ใช่ไปรบกวนทรัพย์สินของประชาชน ความปลอดภัย การอนุรักษ์ต้องมีแนวร่วม และ สร้างความมั่นใจในเรื่องการดูแลรักษา การอนุรักษ์ ถ้าเอาใจใส่อย่างดี

มีทั้งความรู้ทางวิชาการ และ งบประมาณ ถ้าทำอย่างถูกวิธีจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและบ้านเมือง มีคุณค่าเรื่องธรรมชาติแวดล้อม คนเราเมื่ออยู่ใกล้ธรรมชาติจะดีกว่า และทำให้อยู่ในพื้นฐานความรู้ทางวิชาการ นักภูมิสถาปนิก นักผังเมือง นักพืชสวน ควรมาฝึกอบรม มีผู้มีความรู้มาช่วย และให้ความรู้กับประชาชนด้วย เพราะประชาชนต้องการความรู้เบ็ดเสร็จ เอาความรู้ที่เข้าใจได้ง่าย ไม่ต้องเจาะลึกมาก ซึ่งจะทำให้บรรลุเป้าหมายได้มากกว่า

การประสานความร่วมมือ จังหวัดและเทศบาลต้องร่วมมือกันและสถาบันการศึกษาทุกแห่ง ทุกระดับ ต้องช่วยกันดูแลให้เห็นคุณค่า สร้างความเข้าใจให้เยาวชน และ ประชาชนด้วย ซึ่งต้องใช้งบประมาณในการปลูกต้นไม้ด้วย องค์กร และ เอกชน ควรมีส่วนร่วม หน่วยงานที่ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยว หรือความสวยงามของเมือง เช่น โรงแรม ก็ควรจะให้ความร่วมมือกับรัฐบาล และ รัฐบาลเองก็ควรจะดำเนินแผนงานที่เป็นระบบ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สิ่งแวดล้อมที่สวยงามก็เป็นเหมือนเป็นหน้าเป็นตา ของชุมชนและบ้านเมือง

กรณีการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้ที่จะมีประโยชน์และมีส่วนร่วมในการจัดการ ว่าควรจะเป็น ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือ นายกเทศมนตรี ควรจะเข้าใจเรื่องการดูแลรักษาต้นไม้อย่างจริงจัง มีนโยบายที่จะทำให้เกิดเป็นรูปธรรม มีการนำไปปฏิบัติจริงทั้งผู้ดำเนินการที่เป็นเจ้าหน้าที่ มีมวลชนเข้ามาช่วยด้วย ในด้านการบริหารข้อมูลวิชาการ ต้องอาศัยสถาบันการศึกษา มาช่วย เทศบาลหรือจังหวัดควรมีหน่วยงานที่รองรับเพื่อจัดการ เครื่องมือ โรงเพาะชำ ไม่ควรปล่อยให้หน่วยงานอื่น ไปทำลายต้นไม้ที่ปลูกไว้ เช่น การไฟฟ้า อาจตัดกิ่งไม้ที่อาจเกาะสายไฟฟ้าเอง ซึ่งเขาจะไม่เข้าใจในความสำคัญเรื่องนี้

ในปัจจุบัน ควรดูในแต่ละด้าน และ มองให้เกิดความเชื่อมโยงกัน เช่น จะมีไม้ยืนต้นในกลุ่มใดบ้าง ไม้พุ่มกลุ่มใดบ้าง ไม้ดอกที่จะสร้างความสวยงาม มีการศึกษาข้อมูลวิเคราะห์ ออกแบบ ถ้าเน้นการปลูกตามหลักวิชาการที่ถูกต้อง พอโตแล้วก็ต้องบำรุงให้ดี เพราะต้นไม้เองก็ต้องการปัจจัยในการเจริญเติบโต เมื่อถึงระยะที่เราออกแบบ เช่น โต 10 เมตร ก็ต้องดูแลไม่ให้โตเกิน ยอดพุ่มกว้าง รากยาวเกิน ก่อให้เกิดความเสียหายกับสิ่งอื่นๆ ดังนั้นต้องเลือกต้นไม้ให้มีความเหมาะสม เช่น 1. ระบบรากไม้ไปรบกวนสิ่งก่อสร้าง 2. กิ่งไม้ให้หักเปราะ ไปทำลายสิ่งอื่น

ต้นไม้ในเมือง บางถนนก็เหมาะสมคืออยู่แล้ว บางถนนก็ไม่เหมาะสม เช่น พิตุล มีกลิ่นหอม ใบไม่ค่อยร่วงง่าย ไม่ต้องเสียเวลาทำความสะอาด ดูแลรักษามาก รูปทรงดี ช่วยดูดคาร์บอนไดออกไซด์ คาร์บอนมอนนอกไซด์ กรองอากาศ ปลดปล่อยออกซิเจน กรองฝุ่น เพราะที่ใบจะมีขนไว้จับฝุ่น กรองแสง กรองเสียง เพราะไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม หรือไม้สนามนี้จะช่วยลดซับเสียง แต่ต้องมีปริมาณที่เหมาะสม ถ้าหากมีมากไปจะมีปัญหาเรื่องตามมา เช่น 1. รกมากเกินไป เกิดความไม่ปลอดภัย 2. ค่าใช้จ่ายในการดูแลสูง เพราะต้นไม้แต่ละประเภททนทานไม่เหมือนกัน แต่อย่าง

ไรก็ตามในภาพรวม เชียงใหม่ควรต้องแก้ไขอีกมาก เช่น เรื่องวิชาการ ยังไม่ได้ศึกษาอย่างเหมาะสม ยังไม่มีการวิเคราะห์อย่างชัดเจนว่าจะอะไรเหมาะ ไม่เหมาะ อันไหนจะจัดการอย่างไร เพราะว่าติดการดำเนินการแบบง่าย ๆ อันไหนที่จัดการง่าย ซื้อง่าย ก็จะเอาแบบนั้น

อ. ศิริชัย หงษ์วิทยากร อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ต้นไม้ในเมืองเชียงใหม่ตามถนนสายต่างๆ มีความร่มรื่นมากกว่านี้ ในแง่ของการปลูก ควรปลูกต้นไม้ที่เลือกสรรมาให้เหมาะสมกับพื้นที่ต่างๆ เช่น ในฝั่งเมืองเชียงใหม่หากปลูกพันธ์เดียวกันหมดก็จะไม่เหมาะสม ไม่หลากหลาย ไม้ยืนต้นในเชียงใหม่ ก็มีความหลากหลายดี บางพันธ์ก็เข้ากับพื้นที่ดีแล้วเพราะเป็นพันธ์ไม้พื้นถิ่น เช่น ต้นสัก ต้นยาง ต้นพะยอม ลักษณะที่ดีคือเป็นไม้ที่แข็งแรงทนทาน เพราะเคยชินกับสภาพแวดล้อมแล้ว

การเลือกต้นไม้ที่จะมาปลูกตามถนนสายต่างๆ หรือ ในพื้นที่ต่างๆ ก็จะเหมาะสมในแง่ เป็นเอกลักษณ์ อาจจะสอดคล้องในแง่ของประวัติศาสตร์ ที่ผ่านมาระยะมองข้ามตรงนี้ไป ยกตัวอย่างภาคต้นพะยอม ชื่อของเค้าก็บอกถึงความเป็นมาอยู่แล้วว่า บริเวณนี้มีต้นพะยอมมาก แต่เมื่อเกิดการพัฒนา เช่น ในช่วงกีฬาซีเกมส์ มีการขยายถนน ต้นพะยอมถูกตัดทิ้งไปเป็นจำนวนมาก ถึงจะบอกว่าย้ายออกไป แต่ว่าต้นพะยอมเหล่านั้นก็ตายหมด เพราะต้นพะยอมเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ รากของต้นไม้ เมื่อไปทำการย้ายก็ไม่สามารถอยู่ได้ ตายแน่นอน ซึ่งในอนาคตควรมีการปลูกเพิ่ม ต้นพะยอมในบริเวณนั้นบ้าง ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะยังมีอยู่แต่ก็น้อยมาก การมองในแง่ของประวัติพื้นที่ เช่น ต้นสักในถนนมณีพรรัตน์ ยังมีอยู่ ไม่มีการตัด แต่ควรมีการปลูกเสริมด้วย เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น ต้นสัก จะออกดอกในฤดูฝน อาจจะไม่สวยมาก แต่ก็สวยงาม เพราะเชียงใหม่เป็นดินแดนของต้นสักอยู่แล้ว ไม้ชนิดอื่นควรจะยึดหลักการเดียวกัน เพราะมีอายุยืนนาน จะสามารถบอกถึงประวัติศาสตร์ได้ ยิ่งต้นไม้โตมากก็ให้ร่มเงา แต่การเลือกปลูกก็ต้องดูให้เหมาะสม เพราะบางชนิด กิ่งเปราะ โครกแมลง แต่ไม้พื้นถิ่นจะทนทานมากกว่า ซึ่งถ้าหากว่าทุกฝ่ายมีการประสานงานที่ดี เห็นพ้องต้องกัน ก็อาจจะมีโครงการปลูกต้นไม้ร่วมกัน ประโยชน์ที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ ต้นไม้จะให้ร่มเงา เพราะเมืองเชียงใหม่ในฤดูร้อนจะร้อนมาก คนที่เดินผ่านไปมาจะได้ร่มเงาด้วย

ในอนาคต ถ้าปลูกดีก็จะให้ร่มเงาในอนาคต หากต้นไม้จะถูกตัดไปอีกเรื่อยๆ เช่น ตรงภาคต้นพะยอมในปัจจุบัน ภาพที่มองดูในปัจจุบันจะไม่เหมือนในอดีต เพราะเมื่อก่อนมีต้นพะยอมเยอะ จะทำให้มุมมองสอดคล้องกับดอยสุเทพด้านหลังก่อให้เกิดความรู้สึกเชื่อมโยงกัน เพราะเมืองเชียงใหม่จะเป็นเมืองของต้นไม้ ถ้าหากตัดต้นไม้หมดทำให้ถนนดูโล่ง แห้งแล้ง ร้อน อีกตัวอย่าง

หนึ่งคือ ต้นฉำฉา หน้าวัดสวนดอกก็ต้องถูกตัด ไปอีกทำให้ถนนคูโล่ง แห้งแล้ง ตามความคิดของอ. เราควรจะนำตัวอย่างถนนเส้นนี้เป็นบทเรียนในเรื่องของการจัดการต้นไม้ในเมือง เมื่อมีการขยายถนนก็ทำให้ตัดต้นไม้ทิ้ง เสียประโยชน์ ไม่มีร่มเงาอีกต่อไป ธรรมชาติลดน้อยลง เป็นป่าคอนกรีต และทำให้เชียงใหม่หมดเอกลักษณ์ไป คนที่มาเที่ยวเชียงใหม่ส่วนหนึ่งที่มาเที่ยวก็เพราะชอบความเป็นธรรมชาติ ไม่ใช่เฉพาะในป่าเขา แต่เป็นเพราะต้นไม้ในเมืองด้วย เพราะชาวต่างชาตินั้นถือว่าต้นไม้ในเมืองเป็นสิ่งที่น่าภูมิใจ เชิดหน้าชูตาของเมืองเขา ถ้าหากเราไม่ปลูกต้นไม้ จะทำให้เมืองหมดความหมายและความงาม แห้งแล้ง

การจัดการต้นไม้ในควรมีโครงการที่ชัดเจน มีระเบียบวิธี ขั้นตอน การวางแผนที่เหมาะสม ซึ่งเทศบาลควรเป็นหลักแต่ว่าประชาชนควรจะเข้ามามีส่วนร่วมด้วย จะดีมากควรมีการประสานงานร่วมกัน องค์กรภาครัฐ เทศบาลและองค์กรอื่นของรัฐ NGO เอกชน ซึ่งควรจะมีเป้าหมายเหมือนกัน คือ ต้องการให้เชียงใหม่มีเอกลักษณ์ มีความงาม ต้นไม้เมืองเชียงใหม่มีประโยชน์หลายอย่าง ไม่ใช่แค่ความงามอย่างเดียว ยังสามารถช่วยแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอีกด้วย เช่น ดักฝุ่น ไอพิก ต้นไม้เมืองพอปลูกแล้วต้องดูแลรักษาด้วย ซึ่งไม่ต้องลงทุนมาก ปลูกมากขึ้นก็จะช่วยฟอกอากาศมากขึ้น และรอเวลาให้ต้นไม้เจริญเติบโต และทุกหน่วยงานต้องช่วยกันดูแลรักษา และต้องมีแผนการดำเนินการต่อไปด้วย เช่น กิ่งไม้ต้องตัดไม่ให้หักและ ร่วงหล่น มาก่อความเดือดร้อนต่อชาวบ้าน หน่วยงานที่ดูแลควรมีแผนการจัดการต้นไม้ เช่นเมื่อถึงฤดูต้องมาตัดแต่งกิ่ง ให้สวยงาม และ รักษาสุขภาพของต้นไม้ด้วย ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความเอาใจใส่ต้นไม้ด้วย แต่ถ้าหากมีกิ่งไม้ตกลงมาบ้างก็ต้องถือว่าเป็นเรื่องของอุบัติเหตุ ในอนาคตควรจะดูแลรักษาไปด้วย รวมไปถึงการถ่ายทอดความรู้ วิธีการ เทคโนโลยี ในการดูแลรักษาให้รุ่นต่อไปด้วย และคนรุ่นต่อไปอาจจะพัฒนาเทคโนโลยีให้ดีขึ้นก็ได้ และ ปลูกเพิ่ม ซ่อมแซมต้นไม้ที่มีอยู่ ที่มันตายไปก่อนแล้ว และ ต้นไม้ทำให้เรามีเอกลักษณ์ความงามในเมืองโดยอาศัยต้นไม้ เน้นเรื่องไม้พื้นถิ่น พันธุ์ที่ปลูกแล้วโตง่าย มีดอกสวยงาม ไม่ต้องดูแลรักษามาก ที่เหมาะสม เช่น ต้นพะยอม ทองกวาว สัก ยาง ฉำฉา อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ต้นฉำฉา บริเวณถนนสายสันกำแพง ที่เมื่อมีการขยายถนน ก็ตัดต้นไม้รอบเกือบหมด ทำให้เสียเอกลักษณ์ไป

ต้นไม้ในเมือง รอบคูเมืองถ้าเพิ่มขึ้นจะดี แต่ต้องดูศักยภาพว่าสามารถรองรับได้หรือเปล่า เช่น ถ้าทางเท้าแคบก็ไม่ควรปลูก ต้องดูผังเมือง ต้องดูธรรมชาติของต้นไม้ด้วย ถ้าแผ่ร่มเงาได้เยอะ เราก็สามารถปลูกห่างกันได้ แต่ถ้าในทางตรงกันข้าม ถ้าให้ร่มเงา แต่ใบร่วงมาก กิ่งเปราะง่าย ก็ต้องดูว่าควรปลูกหรือไม่ ถ้าหากมีการศึกษาให้ดี การจะปลูกต้นไม้ที่เหมาะสม ก็จะไม่เป็นปัญหา ถ้าต้นไม้ลดลง ไม่ดีแน่นอน ที่ผ่านมาระยะไม่ได้ให้ความสนใจกับต้นไม้มากนัก สนใจแต่มาตรฐานเรื่องถนน ขนาดถนน น่าจะมีการดูความเหมาะสม เช่น ลดขนาดถนน เพื่ออนุรักษ์ต้นไม้ไว้ หรือ

บางที ทางเท้าที่แคบอยู่แล้ว แต่นำต้นไม้ไปปลูก เมื่อต้นไม้โตขึ้น ก็จะทำให้ทางเท้าแคบกว่าเดิม ฉะนั้นการทำอะไร ต้องดูตามความเหมาะสมว่าจะปลูกได้ที่ไหนบ้าง ปัจจุบันต้นไม้ที่อยู่ในพื้นที่ ส่วนบุคคลเมื่อมันโตขึ้นมาก็ช่วยในด้านมุมมองสิ่งแวดล้อมได้เหมือนกัน การปลูกต้นไม้ของเอกชน ถ้ามีมากก็ดี เชียงใหม่ก็ยังมีน้อยอยู่ ไม่ค่อยตัดทิ้งโดยไร้เหตุผลเท่าไร ต้นไม้ในพื้นที่เอกชนยังคงรักษาไว้ได้มากอยู่

การอนุรักษ์ต้นไม้ในเมืองเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะต้นไม้มันมีประโยชน์ใช้สอยมากมาย ในแง่ของการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ช่วยลดมลพิษ ฟอกอากาศ ลดมลพิษทางตาด้วย เพราะในเมืองมีแต่ตึกที่ไม่เข้ากัน รูปทรงอาคารแปลกไม่มีความเป็นเอกภาพ ต้นไม้จะช่วยให้ อาจจะปลูกไม้ชนิดเดียวกันสักช่วงหนึ่ง อาจจะไม่ใช่ทั้งเมือง ต้นไม้เป็นตัวแทนของธรรมชาติแต่เมืองเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นทำให้ขาดความเหมาะสม เช่น สายไฟฟ้า สีเทาอาคาร ไม่เป็นระเบียบ เป็นความแปลกจากธรรมชาติ สามารถนำธรรมชาติมาแก้ไขให้ดีขึ้นได้ ทำให้ภาพลักษณ์ในเมืองดีขึ้น ควรคงต้นไม้ไว้บ้างจากเดิม และเพิ่มใหม่ก็ควรจะมีเอกลักษณ์และประวัติศาสตร์ ถนนบางสายที่ต้นไม้ถูกตัดไปหมดแล้วจะทำให้ความสบายตา ความสบายใจของคนที่พบเห็นหมดไป การปลูกต้นไม้ใหม่ ต้องดูความเหมาะสม และ ดูความเชื่อมโยงของเมือง การอนุรักษ์ต้นไม้ต้องมีการปลูกจิตสำนึก การดูแลรักษา นอกจากรัฐ องค์กรเอกชน ในแง่ของการอนุรักษ์ควรมีมากต่อนักเรียน นักศึกษา น่าจะทำให้ดีกว่านี้ น่าจะช่วยปลูกต้นไม้ เช่น ตั้งเป็นชมรม ปลูกต้นไม้ Tree Care หรือ Friend of Tree ที่เป็นของต่างประเทศที่เค้ามีการรวมกลุ่มกันเพื่อปลูกหรือดูแลรักษาต้นไม้ เป็นต้น โดยอาจจะใช้เวลาว่างช่วงเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งถ้าหากทำได้ เมืองเชียงใหม่ก็จะดีมากเกินกว่านี้

การประสานงาน เทศบาลต้องเป็นหลักในการจัดการเพราะเป็นหน้าที่โดยตรง ต้องมีนโยบายและมีการออกแบบเป็นทางการ มีแผนตั้งแต่ต้น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วย เพราะบางทีอาจจะส่งผลกระทบต่อประชาชน หรือ คนบางกลุ่ม ควรมีประชาพิจารณ์ ก่อนที่จะทำยิ่งดี เพื่อป้องกันปัญหาที่จะตามมาภายหลัง หรือถ้าหากเป็นแผนงานประจำก็ดี เพราะประชาชนจะได้มีส่วนร่วมด้วย ยกตัวอย่างเช่น ในต่างประเทศถ้าเค้าจะตัดต้นไม้ที่ คนทั้งเมืองจะทราบ และ หากมีใครคัดค้าน ก็จะมาคุยกัน แสดงความคิดเห็น หรือ ถ้าจะขยายถนนแล้วไปตัดต้นไม้โดยพลการ ก็อาจจะถูกฟ้องได้ ปรึบเป็นเงินจำนวนมาก ซึ่งถ้าหากมีการคุยกันก่อนก็อาจจะไม่เป็นปัญหา ฉะนั้นเทศบาล ควรปรึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หาแนวร่วมในการดำเนินการ และองค์กรเอกชน ซึ่งอาจจะช่วยได้โดยการปลูกจิตสำนึก ประชาชนก็มีส่วนร่วมโดยช่วยกันดูแลต้นไม้ นักเรียนนักศึกษา ก็อาจจะช่วยสืบทอดเจตนารมณ์โดยช่วยกันดูแลรักษาต่อไป เพราะต้นไม้มันมีระยะเวลาการเจริญเติบโต นาน

อ. เกรียงศักดิ์ ศรีเงินยวง อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สภาพในปัจจุบัน ต้นไม้รอบคูเมืองเจริญเติบโตได้ดีแล้ว ที่สำคัญคือการบำรุงรักษาให้คงอยู่ และ ซ่อมแซมที่ตายแล้ว หรือ กำลังป่วย ให้กลับมาอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ หรือ อีกแนวทางหนึ่งที่เสนอแนะ คือ เลือกพันธุ์ไม้ที่จะเป็นตัวแทนของคูเมืองแต่ละด้าน มาปลูกแทน แต่จะต้องดูแผนงานของเทศบาลว่าจะดำเนินการอย่างไรด้วย การดูแลรักษาควรเป็นไปตามหลักวิชาการ แต่เทศบาลไม่ได้ทำอย่างนั้น เช่น เอาเหล็กมาปิดโคนต้นไม้ ซึ่งไม่ถูกต้อง อาจทำให้ต้นไม้ตายได้

การปลูก การดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ในเมืองจะบอกเอกลักษณ์ของถนนแต่ละด้าน เพราะผังเมืองของเมืองเชียงใหม่ จะมีคูเมือง 4 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านน่าจะมีเอกลักษณ์ของตัวเอง ถนนแต่ละด้านควรมีต้นไม้ 1 ชนิด ใน 1 ด้าน อาจเป็น ต้น ประดู่ เป็นต้น ใช้ต้นไม้เป็น landmark เหมือนที่เมืองลำพูน เมืองเชียงใหม่ น่าจะทำเป็นเอกลักษณ์ของคูเมืองแต่ละด้าน น่าจะเป็นแนวทางการจัดการที่ดีของเมืองเชียงใหม่

คูเมือง - ประดู่เมือง ในแต่ละด้านจะมีขอบเขตที่ชัดเจนในอดีต ดังนั้น ควรจะมีเอกลักษณ์ของแต่ละด้าน มีต้นไม้ที่ต่างชนิดกันในแต่ละด้านให้เป็นเอกลักษณ์ ไม่ควรปลูกเหมือนกันหมดทั้ง 4 ด้าน

ส่วนราชการน่าจะมีการดำเนินการการอนุรักษ์ที่ดีมากกว่านี้ เช่น การปลูกต้นไม้ต้องคำนึงถึงบริเวณรอบด้าน โครงสร้าง เช่น เสาไฟฟ้า ถนน และควรคำนึงถึงชนิดของพันธุ์ไม้ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ด้วย การดูแลต้นไม้ไม่ดี จะเป็นการทำลายต้นไม้ เช่น ต้นยาง อาจโค่นตัดได้ ถ้าหากว่าต้นไม้แตกกิ่งด้านสาขาบังหน้าร้านค้า ทำให้เจ้าของร้าน อาจแอบตัด หรือ นำน้ำร้อน หรือ ดินประสิวมาใส่ต้นไม้ เพื่อให้ต้นไม้ตาย หรือ กิ่งก้านของต้นไม้อาจหล่นใส่บ้านเรือนได้ ดังนั้นหากจัดการไม่ดี ต้นไม้เหล่านี้ก็จะถูกทำลายหมด

การปลูกเพิ่ม ต้องศึกษาจากกฎการวางผังเมือง ว่าควรมีต้นไม้เป็นจำนวนเท่าไร ต่อ จำนวนประชากรในเมือง เช่น การจะกำหนดว่าเมืองใดให้เป็นเมือง วนานคร เช่น เชียงใหม่ก็สามารถที่จะทำให้เป็นเมืองวนานครได้ อาจจะทำพื้นที่ ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์มาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เป็นสวนสาธารณะ หรือ ใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ กว่าที่จะปล่อยให้ว่างเปล่า เช่น โรงแรมรถไฟ เป็นต้น การบำรุงรักษา สามารถดูแลรักษาแบบที่ทำได้ เช่น รดน้ำ ใส่ปุ๋ย ให้ทำตามหลักวิชาการ หรือ ตามหนังสือแนะนำการดูแลรักษาต้นไม้ได้

ในเรื่องการประสานงานของหน่วยงาน ควรจะมีหน่วยงานหลักที่ต้องดูแลรับผิดชอบก่อน เทศบาลควรมีหน่วยงานรองรับควรมีฝ่ายการจัดการต้นไม้ในเมืองโดยเฉพาะ จากนั้นจึง

ดำเนินการประสานงาน ขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาจจะเป็นการระดมสมอง เพื่อดำเนินการปรับปรุง หรือ ขอความช่วยเหลือจากคนในพื้นที่

การเปลี่ยนแปลงต้นไม้ในเมือง ต้นไม้แต่ละชนิดจะดูดคาร์บอนไดออกไซด์ไม่เท่ากัน จึงควรทำการศึกษาว่าต้นไม้ชนิดใดจะดูดคาร์บอนไดออกไซด์ได้มา เพราะสิ่งนี้ก็ป็นอีกปัจจัยหนึ่ง ที่สำคัญในการเลือกต้นไม้ที่จะปลูก เพราะถ้าหากเลือกปลูกต้นไม้ที่ดูดก๊าซได้น้อย ก็จะส่งผลต่อสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น ซึ่งก็เหมือนกับกรณีที่ต้นไม้ลดลง ก็ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนด้วยเช่นกัน ตามความคิดเห็นของนักวิชาการส่วนใหญ่ก็มองว่าการลดลงของต้นไม้ ก็สะท้อนถึงค่านิยม หรือ ความเจริญของประเทศนั้นด้วย ซึ่งนักวิชาการส่วนใหญ่จะไม่เห็นด้วยแน่นอนหากว่ามีจำนวนต้นไม้ลดลง

อ. ยาวนิตย์ ธาราฉาย อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

พันธุ์ไม้ที่จะปลูกควรเป็นพันธุ์ไม้ที่ใช้ประโยชน์ได้ พันธุ์ไม้พื้นเมือง พันธุ์ไม้ท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับสภาพความเป็นอยู่ วิถีชาวบ้าน หรือสามารถเก็บมากินได้ ซึ่งองค์กรประชาชน อาจจะช่วยสนับสนุน ในแง่ของแนวคิด ทรัพยากร ทุน การแสดงความคิดเห็น แต่ถ้าเป็นองค์กรรัฐ น่าจะเป็นผู้มีความรู้ นักวิชาการ ที่จะเข้าไปช่วยดูแล ให้คำแนะนำในเชิงวิชาการ ว่าสิ่งที่ทุกส่วน คือ องค์กรประชาชนเสนอมา มีความเหมาะสมมากน้อยแค่ไหน เช่นว่าให้ปลูกไม้พื้นถิ่น อาจจะเหมาะสมเพราะ การดูแลรักษาทำได้ง่าย และช่วยประหยัดงบประมาณในการดูแล การปลูก ในแง่การใช้ประโยชน์ ใช้ได้เต็มทีหรือเปล่า การใช้ประโยชน์ในแง่ภูมิทัศน์ วัฒนธรรม ในแง่ของมุมมองสิ่งแวดล้อม ต้นไม้นั้นมีประโยชน์หลายด้าน ช่วยปรับสภาพแวดล้อม เพราะต้นไม้จะช่วยดูดคาร์บอน ปลดปล่อยออกซิเจน ช่วยดูดซับฝุ่นละออง ช่วยดูดซับมลพิษในเมือง ต้นไม้นั้นมีประโยชน์หลายอย่าง ซึ่งตรงนี้จะป็นข้อดีของต้นไม้ และหลายหน่วยงานต้องช่วยกันดูแล แต่ก็ต้องมีเจ้าหน้าที่ หรือผู้มีอำนาจตัดสินใจเพื่อไม่ให้กลายเป็นปัญหาขัดแย้งภายหลัง เพราะว่าจะความคิดเห็นที่หลากหลาย ถ้าหากไม่มีผู้ตัดสินใจจะมีปัญหาภายหลัง อาจเป็นองค์กรของรัฐที่จะตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลทางวิชาการ หลักฐานอื่นๆ เข้าไปช่วยตัดสินใจ

หน่วยงานหลักควรเป็นเทศบาล และ เทศบาล ควรหาวิธีการว่าทำอย่างไร ให้สามารถรวมกลุ่ม หรือ ตั้งหน่วยงานเฉพาะ ขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์นี้ เช่น ศูนย์ศึกษาพัฒนาเมืองเชียงใหม่ อาจจะเข้าไปประสานงานเพื่อขอความร่วมมือ หรือ เพื่อดึงกลุ่มต่างๆ เข้ามาช่วยได้ มีการทำเวทีรับฟัง ความคิดเห็น ทำประชาพิจารณ์ ให้คนในท้องถิ่น ได้รับรู้ความเคลื่อนไหว ความเป็นไป ความคิดเห็นในท้องถิ่น ไม่ใช่ว่าฝ่ายรัฐจะดำเนินการแต่ฝ่ายเดียว ดังนั้นเพื่อให้ดีคือ ให้เอกชน มีส่วนร่วม

ด้วยจะดีมาก ว่ารัฐจะดำเนินการอย่างไร ตรงนี้น่าจะดีมาก เพราะถ้าทำแล้วจะได้ประโยชน์ต่อชุมชนด้วย

ต้นไม้ในเมืองเชียงใหม่ ต้นไม้รอบคูเมืองมีความหลากหลายมาก และอยู่ที่ความต้องการของเมืองว่าต้องการให้ต้นไม้เป็นตัวแทนสัญลักษณ์ของเมืองหรือไม่ หรือว่าต้องการเน้นให้เป็นธรรมชาติ ชนิดของพันธุ์ไม้อาจจะหลากหลายได้ อาจจะใช้พันธุ์ไม้พื้นเมือง พันธุ์ไม้ท้องถิ่นในพื้นที่ หรือ ต้องการให้พื้นที่คูเมืองเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้คนเชียงใหม่ ก็จะต้องเลือกต้นไม้ที่ไม่เป็นพิษต่อคนเดิน หรือมาพักผ่อน เช่นว่าไม้บางชนิดที่มียาง มีขน อาจทำให้เกิดอาการแพ้ อาการคัน ดังนั้นต้องดูถึงวัตถุประสงค์หลัก ว่าต้องการใช้พื้นที่รอบคูเมืองเป็นอะไร ต้องเรียงลำดับความสำคัญด้วย

ในแง่การดูแลและการบำรุงรักษา การอนุรักษ์ ต้องดูที่จิตสำนึกด้วย ควรสร้างจิตสำนึกให้เยาวชน ให้เข้าใจความสำคัญของต้นไม้ เพื่อจะได้ช่วยกันอนุรักษ์ เพราะบางทีองค์กรรัฐบำรุงอย่างเดียว แต่คนในท้องถิ่นไม่ช่วยกันดูแล เช่น เห็นต้นไม้โทรมก็ไม่แจ้งทางราชการ ไม่สนใจ หรือพบเห็นผู้อื่น ทำลายต้นไม้ก็ไม่ใส่ใจ ก็จะเป็นการทำลายไปด้วย เพราะคนปลูกก็ปลูกไว้ แต่คนในพื้นที่ไม่ช่วยดูแล เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ต้นไม้ที่อยู่หน้าบ้าน แต่ถ้าคนในชุมชนอาจจะช่วยดูแล เช่น แนะนำ หรือป้องกันด้วย จะทำให้การจัดการดีขึ้น ช่วยลดน้ำต้นไม้บ้าง หรือพบเห็นต้นไม้เป็นโรค หรือ มีปัญหาอาจจะช่วยแจ้งเจ้าหน้าที่ เป็นหูเป็นตาให้หน่วยงานของรัฐด้วย เพราะกำลังเจ้าหน้าที่มีน้อยไม่เพียงพอต่อการดูแล ต้องอาศัยชาวบ้านช่วยกันดูแลบ้าง

การเปลี่ยนแปลงปริมาณต้นไม้ ถ้าหากดูตามหลักของสิ่งแวดล้อมก็คือ ถ้าต้นไม้เยอะก็จะดี ต่อสุขภาพชีวิตของประชาชน แต่อาจจะขัดแย้งกับเรื่องการวางผังเมือง หรือ การจัดการของพื้นที่ เช่นว่าถ้าต้นไม้มีมากเกินไป ก็จะทำให้ผู้ดูแลและรักษาเหนื่อยหนักเกินไป เสี่ยงประมาณมากเกินไป ถ้าต้นไม้มีมากเกินไป ดังนั้นควรดูความเหมาะสมว่าเราจะปลูกต้นไม้ในบริเวณนั้นเพื่ออะไร เช่นว่า ตรงสี่แยกไฟแดง นั้นมีมลพิษเยอะ มีฝุ่นละอองเยอะ เราอาจจะปลูกต้นไม้เพื่อช่วยลดมลพิษ โดยได้คำแนะนำจากองค์กรเอกชน หรือประชาชน ในเรื่องพืชพันธุ์ไม้ ที่ช่วยลดสารพิษ ลดมลพิษ หรือ บริเวณไหนที่เมืองจัดให้เป็น โชน ถนนคนเดินควรจะเป็นต้นไม้ที่ให้ร่มเงา ไม่ควรใช้ไม้ผลัดใบ และจะไม่ได้ประโยชน์ในเรื่องของร่มเงา เพราะต้องทำความสะอาดเก็บกวาดใบไม้มาก การวางผัง การออกแบบทางด้านภูมิทัศน์เมืองด้วย สถานที่พักผ่อน ลานจอดรถ หรือจุดที่มีมลพิษเยอะควรจะเป็นพืชพันธุ์แบบไหน

คุณจุมพล ชูติมา ประธานชมรมรักเชียงใหม่

ในการจัดการต้นไม้ในเมืองเชียงใหม่ คิดว่ายังไม่ดีเท่าที่ควร คือ รัฐบาล (เทศบาล) ไปดูงานที่ต่างประเทศมาบ่อยครั้งอยู่แล้ว แต่ไปดูมาแล้วกลับไม่ได้เอามาใช้ประโยชน์ กับทุกคนที่ไปดูงานมาใช้ที่ในตัวเมืองเชียงใหม่ เพราะว่าเท่าที่เห็นอยู่มันคือว่าเทศบาลเค้าคิดจะปลูกต้นไม้ เค้าไม่ได้คำนึงดูว่า ประโยชน์ที่ได้รับมันคุ้มค่ากับการปลูกต้นไม้หรือไม่ เพราะว่าที่เห็นอยู่ส่วนมาก จะพยายามปลูกแต่ต้น ไม้ดอกไม้ได้ปลูกไม้ใบและ ไม้ดอกซึ่งให้ดอกสวยงามเพียงแต่ปีหนึ่งก็แค่เดือนสองเดือน ตอนช่วงหน้าหนาว แล้วอีกทั้งปีต้นไม้ดอกส่วนมากใบมันไม่หนาแน่นไม่ดก ไม่ให้ร่มเงา แล้วที่นี้ถ้าปลูกไม้ใบจะให้ร่มให้ใบเกือบทั้งปี มันอาจจะร่วงบ้างตอนหน้าหนาว แต่มันก็หน้าหนาว อากาศมันก็ไม่ร้อนเท่าไหนมันก็ไม่เป็นไรอยู่แล้ว แต่ว่าที่นี้ก็มีปัญหาอีกเหมือนกัน เพราะว่าเทศบาลปลูกขึ้นมาทางโทรศัพท์ ทางไฟฟ้าก็ไปตัดลงอีก เพราะว่าเราไม่มีสายไฟ กับสายโทรศัพท์อยู่ใต้ดิน เหมือนกับเมืองนอกที่เขาทำ ก็ทำให้ไม่สามารถปลูกต้นไม้ใหญ่ที่ใหญ่ ๆ ที่จะมาให้ร่มเงาแก่คนที่เดินถนนได้ และเราก็มีปัญหาคืออย่างหนึ่งก็คือว่า บทวิถีของเราแคบ พอปลูกต้นไม้เข้าไป แล้วก็ไม่สามารถจะมีที่ให้คนเดินได้ ถ้าต้นไม้มันโตขึ้น ในทางเดินบนบาทวิถีก็แคบลง คนก็เดินลำบาก

การประสานกันหลายฝ่าย ทางผังเมือง ทางเทศบาล ทางไฟฟ้า ทางโทรศัพท์ ต้องประสานกันหมด แล้วก็มันจะทำให้ได้ร่มเงาขึ้น ได้อะไรขึ้น แล้วนอกจากนี้ก็ควรจะมีสวนสาธารณะ ตามย่านต่าง ๆ ในเมือง อย่างที่ต่างประเทศที่เขาเจริญแล้ว เขาจะไม่มีสวนสาธารณะอยู่ที่เดียว ในเมือง แต่จะมีหลายที่ อาจจะมีสวนใหญ่อยู่ส่วนหนึ่ง กว้างเป็นหลายสิบไร่ และก็มีสวนเล็ก ๆ ประมาณ 3-4 ไร่อยู่ตามย่านต่าง ๆ ทั่วเมืองให้ประชาชนไปพักผ่อนได้ หรือไม่ก็ให้ช่วยฟอกอากาศบริสุทธิ์ให้ได้ จะมีอีกเรื่องหนึ่งซึ่งเป็นปัญหากับเรามาก อันนี้ต้องช่วยกันรณรงค์กับชาวบ้านยังไม่ทราบว่าจะได้ผลหรือไม่ คืออย่างต่างประเทศเขาจะไม่ฝุ่น ตามถนนหนทางไม่มีฝุ่น เพราะว่าทุกบ้าน เค้าจะปลูกหญ้าคลุมพื้นที่ในบ้าน ทำให้ไม่มีฝุ่น แต่ของเรานี้เราไม่ปลูกหญ้า ทำให้ฝุ่นมันตูดขึ้นมาบนถนน จากนั้นรถก็พากันวิ่งไปฝุ่นก็กระจายฟุ้งไปทั่วกันทั้งเมือง เราจะไม่ปลูกหญ้าขึ้นหรือเปล่า มันก็ต้องอาศัยอยู่ที่ว่า ต้องเป็นหญ้าที่อยู่ได้ร่มเงาได้ด้วย เพราะว่าบ้านเราก็ปลูกต้นไม้ในบ้านกันเยอะ เหมือนกัน จะช่วยได้เหมือนกัน แล้วก็เราจะมีปัญหาเรื่องการกำจัดกิ่งแห้งหญ้าแห้ง ใบไม้แห้งที่ร่วงที่ตามต้นไม้ อันนี้ต้องเทศบาลต้องกำจัดดูแลให้ดี จะเก็บเป็นปุ๋ย หรือเก็บเป็นค่าอะไร ตลอดทุกเดือนก็ได้ แต่ว่าประชาชนต้องมีความร่วมมือด้วย

คุณราชนันท์ วีระพันธ์ ประธานหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่

การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ที่ว่าเทศบาลอาจจะรณรงค์ให้ประชาชนปลูกต้นไม้ในบ้านให้มากขึ้นก็ได้ บทบาทขององค์กรต่าง ๆ ที่จะเข้ามาจัดการ องค์กรทาง NGO ของเรากับการประสานงานกับหน่วยราชการยังไม่มั่นคง ยังไม่ใกล้ชิดกันพอเพียง ก็คิดว่า NGO น่าจะมาช่วยลำบากพอสมควร เข้ามากำกับดูแลเรื่องการวางผังเมือง การจัดการสิ่งแวดล้อมของเมือง แต่ที่นี้ปัญหาของเราทางราชการยังไม่ยอมรับ NGO ก็คงจะลำบาก ถ้าจะยอมรับรัฐบาล จะยอมรับ NGO ก็เป็น NGO ที่ทางราชการกำหนดกฎหมายขึ้นมา แต่งตั้งขึ้นมาเท่านั้น เช่น หอการค้า สภาอุตสาหกรรม ธนาคาร ฯลฯ อย่างนี้รัฐบาลยอมรับ แต่ถ้าอย่างอื่นปกติรัฐบาลก็ไม่ค่อยจะยอมรับ

ประชาชนต้องตื่นตัว ต้องรู้ ต้องตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาความสวยงามของเมือง ถ้าประชาชนไม่ตระหนักถึงเรื่องนี้มันก็จะช่วยอะไรไม่ได้ รู้สึกจะเป็นธรรมเนียม คือมันต้องเปลี่ยนวัฒนธรรมนิดหน่อย คือวัฒนธรรมของไทยเราไม่ค่อยรักต้นไม้เท่าไรอย่างต้นไม้ถ้ามันขึ้นมาก ๆ ก็จะมีฟันลงทิ้งเสีย ต้นหญ้าที่ขึ้นรก แทนที่จะตัดก็เผาทิ้งไป ฉะนั้นจึงทำให้เกิดฝุ่นเกิดควัน คือถ้าจะรณรงค์กันจริง ๆ ก็คงต้องทำตั้งแต่ชั้นอนุบาล รณรงค์กันมาต่อเนื่องกันมาตลอด

พรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับเมืองควรจะเป็นไม้ใบมากกว่าไม้ดอก ไม้ดอกอาจจะควรไว้ในสวนสาธารณะเป็นที่ ๆ ไป แต่ไม้ใบถ้าควรปลูกตามข้างถนน น่าจะเป็นไม้ใบมากกว่า เพราะจะทำให้ร่มกับคนเดินถนน มันมีร่มมีเงา การจัดการอย่างยั่งยืนของต้นไม้ในเมืองถ้าทางราชการไม่ทำออกมาเอง ก็ต้องให้ NGO ที่เข้มแข็งคอยย้ำ พยายามกระตุ้นให้ทางการทำจะได้ผล

อันนี้คงยากอยู่เหมือนกัน ที่จะไปทำให้ประชาชนเปลี่ยนใจ ปลูกหญ้ารอบบ้าน ไม่ทราบว่าจะทำได้หรือเปล่า เพราะต้องลงทุนเยอะ และเห็นกับประโยชน์ส่วนรวมด้วย คนต้องขยันด้วย (ขยันตัดหญ้าเอง) คือ หมายความว่าบางคนเขาไม่อยากจะปลูกหญ้า เพราะว่าเขาไม่อยากจะตัดหญ้า หรือถ้าจะให้ดีเทศบาลอาจจะต้องออกเป็นมาตรการ เป็นกฎของเทศบาลออกมาว่าทุกบ้านต้องช่วยปลูกหญ้า มันจะช่วยลดฝุ่นลงไป และจะช่วยเรื่องสิ่งแวดล้อมได้อีกเยอะ

เด็กที่เติบโตในเมืองบางทีเขาไม่สนใจเรื่องต้นไม้ เรื่องธรรมชาติ คือถ้าจะให้เด็กสนใจเรื่องต้นไม้ เรื่องธรรมชาติ มากขึ้น ต้องทำให้บ้านเมืองสวยงาม เด็กถึงเริ่มตระหนักในเรื่องนี้ แล้วเด็กจะได้เห็นคุณค่าของมัน แล้วก็ทำแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาตินอกเมืองให้มันดีขึ้นกว่าเดิม ดีขึ้นกว่าเดี๋ยวนี้ ผู้ปกครองจะได้พาไปเที่ยวนอกเมืองได้ เมื่อเด็กไปชื่นชมธรรมชาตินอกเมืองกลับมาในเมืองแล้วเห็นว่าเมืองไม่มีธรรมชาติเหลืออยู่เลย เด็กก็จะเรียกร้อง

การอนุรักษ์พรรณไม้ในเมืองบางอย่างจะอนุรักษ์ ในเมืองคงไม่ได้ ต้องอนุรักษ์ในป่า เพราะต้นไม้บางต้นมันโตมาก ถ้าเราจะอนุรักษ์อย่างต้นไทรต้นโพธิ์ ถ้าไปปลูกตรงข้างถนนก็ไม่ไหวเหมือนกัน ถ้าต้นไทรรากก็ชอนไชไปทั่วทำให้เกิดปัญหากับบ้านข้างเคียง กับบพทวิที กับทางเท้า ถ้าจะอนุรักษ์ต้นไม้ควรจะทำเป็นป่า อาจจะเป็นป่าในเมือง ถ้าสวนสาธารณะใหญ่โตมากพอก็ควรทำเป็นป่าในเมือง ก็อย่างบางเมืองเขาก็ทำกันแบบนั้น สวนสาธารณะอาจจะมีหลายร้อยไร่ บ้านเมืองก็ล้อมรอบสวนสาธารณะ เขาก็ปลูกต้นไม้ได้โคเต็มที่ได้

คุณ อุดรพันธุ์ จันทร์วิโรจน์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในการจัดสรรงบประมาณต้องถึงทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม เช่นเราให้งบในการดูแลถนนหนทางก็ให้ไปส่วนหนึ่งแต่เรื่องอื่น ๆ ก็ให้ อบต. เข้าไปดูแลมีการประสานกัน มีการติดตาม สำหรับการจัดการต้นไม้เนั้นต้องการยอมรับว่าเรามีการมากเป็นแค่ส่วนหนึ่งที่เราเข้าไปดำเนินการ เพราะทุก Section ก็มีเจ้าของอยู่แล้ว เว้นแต่ถ้าเขาขาดเขาก็จะมาขอเราในการสนับสนุน

การอาศัยความร่วมมือจากท้องถิ่น หรือการให้ในเรื่องวิชาการ โดยการประสานความร่วมมือของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดพลังในการที่ทำการกิจกรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์ ให้เกิดความรักความห่วงหาเนน ปลูกจิตสำนึกที่เป็นหน้าที่ของ อบจ. ในอนาคตเชื่อแน่ว่าจะต้องมีการจัดการตรงนี้ ให้เป็นเมืองนำอยู่เคยไปดูงานที่มาเลฯ สิงคโปร์ บ้านเมืองเขารมรื่นเขียวจึกว่าบ้านเรามากเห็นแล้วหดหูตรงนี้ แต่ไม่มีใครคิดที่จะทำ สมมุติว่าแต่ละท้องถิ่นมากำหนดแผนยุทธศาสตร์ร่วมกันทางหลวงทุกเส้นทางเราควรปลูกต้นไม้อะไร เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของเมืองเชียงใหม่ผลที่ตามมาก็จะกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวการทำงานลักษณะนี้มันไม่มีผลประโยชน์มองช้าเกินกว่าต้นไม้จะโคต้องเป็นคนทีรักและมีจิตสำนึกจริง ๆ ต้องมีวิสัยทัศน์ ต้นไม้มีชีวิตมีการประคบประหงม ดูแลจัดการ และการเอาใจใส่เป็นการเสริมการท่องเที่ยวไม่มีใครสารต่อมีแต่ความคิดไม่มีการตอบรับมันต้องคิดและกระตุ้นเพื่อให้เกิดกิจกรรมให้เกิดโครงการให้ได้ แล้วอย่างทำแบบไฟไหม้ฟาง

คุณ พูนสวัสดิ์ วรรณลัย นายกเทศมนตรีฝ่ายงานช่าง

ตอนนี้ทางเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้ดูแลเกี่ยวกับเรื่องการปลูกต้นไม้ การจัดการต้นไม้เขตเมืองเชียงใหม่ โดยมีการวางแผนสำรวจต้นไม้ใหญ่ในเมืองเชียงใหม่ แล้วสำรวจปริมาณต้นไม้ที่ตายมีปริมาณเท่าไร แล้วที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเช่นที่ประตูท่าแพได้เอาต้นไม้ต้นเล็ก ๆ ที่ดูแลรักษาออกแล้วเอาต้นไม้ใหญ่ปลูกแทน ส่วนด้านสวนสาธารณะก็มีการ

สำรวจดูว่าจุดไหนควรจะปลูกไม้ใหญ่เพื่อให้เข้ากับสภาพสวนสาธารณะทำให้ร่มรื่น ขณะนี้กำลังทำแผนอยู่ ในด้านรอบคูเมืองมีการล้อมต้นไม้ที่ตายมีการขุดเอาตอที่ติดอยู่กับพื้นดินออก มีการปลูกต้นไม้เสริมลงไป แล้วติดป้ายข้อความผู้บริหารของเทศบาลนครเชียงใหม่ลงไปติดไว้ว่าเป็นผู้ปลูกเพื่อจะได้ให้ผู้ที่มิชื่อนั้นได้ลงไปดูแลใกล้ชิดกับต้นไม้ว่าเป็นของตนเองต้นไม้รอบคูเมืองเป็นสัญลักษณ์ของเมืองเชียงใหม่โดยที่ต้นไม้ทั้งสองข้างทางเป็นต้นไม้ที่คล้ายกันเป็นการอนุรักษ์ และประวัติการปลูกต้นไม้ในอดีตซึ่งเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ ในการกำหนดแผนด้านต้นไม้ตายลงเราควรหาต้นไม้มาปลูกทดแทนต้นเก่า

การมีส่วนร่วมในแต่เทศกาลหรือวันสำคัญเทศบาลได้พยายามจัดหาต้นไม้ให้ชุมชนพนักงาน หน่วยงานต่าง ๆ ไปปลูกเพิ่มเติมไม่ว่าจะเป็นปลูกในสนามกีฬา สวนสาธารณะหรือการปลูกทดแทนกับต้นไม้ที่ตายไป บทบาทของเทศบาลคือหาพันธุ์ต้นไม้จัดตั้งงบประมาณต่าง ๆ ในการซื้อต้นไม้ รวมทั้งได้ลงมือทำปลูกต้นไม้ร่วมกับประชาชนเพื่อให้ทุกคนเห็นความสำคัญของต้นไม้ที่ปลูกแล้วมีความร่มรื่น มีความสวยงาม ในขณะนี้โครงการต่าง ๆ ได้ปลูกฝังให้เยาวชนหรือชุมชนอนุรักษ์ต้นไม้ มีการปลูกฝังให้เด็กนักเรียนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่รวมทั้งชุมชนให้อนุรักษ์ต้นไม้สำคัญ ๆ ต้นไหนที่ควรอนุรักษ์ก็ไม่ควรตัดทิ้งหรือต้นไม้ที่มีปัญหาจะให้เจ้าหน้าที่ไปทำการรักษาอย่าง เช่น ถูแมง และดูแลรักษาอย่างเช่น ต้นไม้ที่เป็นของหมู่บ้านคูเมืองเราก็จะไม่ให้ตัด

ในอนาคตบ้านเมืองเชียงใหม่ มีการก่อสร้างมากขึ้น ได้มีความพยายามได้ขอให้เจ้าของบ้านที่ทำการก่อสร้างได้พยายามอนุรักษ์ต้นไม้ใหญ่หรือพรรณไม้ที่อยู่ใกล้บริเวณให้มีความร่มรื่นหรือ มีการวางแผนงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างอาคารของเทศบาลเราก็พยายามให้มีการจัดสวน ให้มีต้นไม้มากขึ้นเรียกแผนนี้ว่ามีการปรับปรุงภูมิทัศน์ร่วมอยู่ด้วยในการอนุรักษ์ต้นไม้ไม่ควรสร้างอาคารที่มีขนาดใหญ่ และตัดต้นไม้ใหญ่รวมทั้งเทศบาลขยายถนนและมีการตัดต้นไม้จะทำให้เกิดภาพที่ไม่ดี เทศบาลพยายามอนุรักษ์โดยจะไม่ขยายถนนในเส้นทางที่มีการปลูกต้นไม้ใหญ่ไว้ ควรจะขยายด้านอื่น แล้วถ้ามีการขยายถนนก็มีการปลูกต้นไม้ร่วมด้วยเพื่อในอนาคตจะได้เห็นต้นไม้ใหญ่

จากที่ผ่าน ๆ มามีการจัดมอบพรรณไม้ โดยการเสนอผ่านหน่วยงานต่าง ๆ มีประชาชนพันธุ์ไม้ โดยชุมชนต่าง ๆ ขอพันธุ์ไม้ไปปลูกเป็นจำนวนมาก เพื่อว่าทุกคนเห็นด้วยกับการปลูกต้นไม้และการอนุรักษ์จากการที่มีการทำหนังสือขอพันธุ์ไม้เข้ามา การอนุรักษ์ต้นไม้ ขณะนี้เทศบาลมีฝ่ายสวนมีการเพาะต้นไม้เอง ปลูกต้นไม้เองมีการอนุรักษ์มีการพันยา มีการสำรองต้นไม้ในการอนุรักษ์มีการจัดงานเมื่อไรก็จะมีการมอบต้นไม้ให้ชุมชนเสมอ เพื่อเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การร้องขอของประชาชนในการตัดต้นไม้ใหญ่บางครั้งเทศบาลก็ไม่อนุญาตเพราะเล็งเห็น

ความสำคัญของไม้ใหญ่ ตอนนี้ยังไม่มีเทศบัญญัติเกี่ยวกับต้นไม้ แต่มีโครงการเสริมเกี่ยวกับการปลูกต้นไม้เพิ่มขึ้น โดยการปลูกต้นไม้ตามประวัติศาสตร์

ในขณะนี้การเพิ่มปริมาณต้นไม้ให้เห็นชัดเจนไม่เห็นเพราะต้นไม้ยังมีขนาดเล็กอยู่แต่ปริมาณต้นไม้ที่ถูกตัดเห็นภาพได้ชัดเจนว่า เมืองกำลังเจริญเติบโต ทำให้เห็นว่าปลูกไม้ทดแทน ซึ่งของโครงการจะพยายามหาต้นไม้ขนาดใหญ่มาปลูกทดแทนในอีก 4-5 ปีข้างหน้า โดยไม่ใช้ต้นไม้เล็กเนื่องจากปลูก 100% อาจตาย 30-40%

การจัดการต้นไม้ในเมือง ต้องทำเป็นแผนรายการ จะต้องมีหลายองค์กรร่วม รวมทั้งต้องสืบไปถึงผู้บริหารในชุดต่อไปที่เราได้ทำโครงการได้ทำโครงการไว้ว่าควรจะทำแผนการในการปลูกต้นไม้อะไรบ้าง ถ้าทุกคนร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร ชุมชน ฯลฯ มีความรู้สึกต้นไม้มีความสำคัญเชิงใหม่อาจกลับมาเป็นแต่ต้องมีการปลูกฝังและทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการประชุมจากหากหน่วยงาน และมีการทำแผนเพื่อให้ต้นไม้ยั่งยืน ทำอย่างไรจะทำให้ต้นไม้อยู่ชั่วลูกชั่วหลาน เป็นแผนระยะ 10 ปี 20 ปี ต้องดูผู้บริหารและมีการสืบทอดด้านแผนงาน รวมทั้งผู้บริหารชุดใหญ่ควรจะรับงานสานต่อเพื่อความยั่งยืนและยาวนาน เพื่อเป็นประโยชน์ ควรจะมีการทำต่อเนื่องก็ควรต้องทำแล้วมีแผนการชัดเจน

คุณ นิวัติ ตันตยานุสรณ์ อดีตนายกเทศมนตรีฝ่ายงานช่าง

การจัดการต้นไม้ในเมืองเชียงใหม่ ภายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ในอนาคต จะต้องแยกออกเป็น 2 ส่วน โดยหน้าที่ของเทศบาล อีกส่วนหนึ่งความตระหนักของคุณประโยชน์ของต้นไม้ของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาล โดยหน้าที่หลักเนื่องจากพื้นที่ในเขตเทศบาลนั้น โดยความรับผิดชอบของเทศบาลไม่สามารถก้าวล่วงเข้าไปในพื้นที่ของเอกชนได้ เพราะฉะนั้นเทศบาลมีหน้าที่ที่จะดูแลในส่วนที่เป็นหน้าที่ของตนเอง ซึ่งเห็นชัดเจนคือ สวนสาธารณะ ถนน (ฟุตบอล) ทางเท้าหรือที่ข้าง ๆ ที่เป็นที่ดินของเทศบาล

ถ้ามีการประสานงานของทุกฝ่ายแล้วเข้าใจคุณสมบัติของต้นไม้ ที่เพียงพอก็อาจจะหวังว่าเมืองเชียงใหม่อาจจะกลับมาเป็นอุทยานนครได้ การปลูกไม้มีทางที่จะเป็นไปได้ถ้าประชาชนขาดจิตสำนึกในการปลูก ยังห่างไกลจากธรรมชาติ ห่างไกลจากความรู้สึกรู้ว่าต้นไม้มีคุณค่า ไม่ยอมรับว่าทำให้ต้นไม้ทำให้เศรษฐกิจดี ไม่ยอมรับว่าต้นไม้ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น เราควรคาดหวังได้ยากว่าเมืองเชียงใหม่กลับมาเป็นอุทยานนครไม้ แต่ถ้าเรามามองภาพในมุมกลับ การเร่งกระตุ้น ให้มองเห็นคุณค่าของต้นไม้ในเขตเมืองให้จงได้ มีการรณรงค์อย่างจริงจัง ของเทศบาล

เกิดขึ้น แต่ปัจจุบันเราจะไม่เห็นโครงการต่าง ๆ เกิดขึ้นภายใต้การบริหารงาน ของเทศบาล โดยเฉพาะโครงการเต็มทีวางเอาไว้ เช่น อุทยานนคร

ชนิดพันธุ์ไม้ในเมือง พื้นที่ 40 ตารางกิโลเมตร จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมี Master Plan ทำผังเมือง ทำผังต้นไม้ก่อน ความหลากหลายของต้นไม้ในสถานภาพของเมืองที่เป็นเมืองนำอยู่ในเขตร้อนสามารถปลูกต้นไม้ ในเขตร้อน Topical Zone แต่ในขณะเดียวกันเมืองเชียงใหม่มีฤดูกาลอยู่ 3 – 4 เดือน ก็สามารถปลูกต้นไม้ในเขตกหนาวได้ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของเทศบาล ที่ลงไปทำการวาง Master Plan ของต้นไม้จำเป็นต้องกำกับไว้ชัดเจนเราจะแบ่ง Zone ไหนให้ เป็นต้น ไม้ชนิดใดมีความงดงามต่อสภาพ CO₂ CO ไอลีของรถยนต์ ทนต่อสภาพแออัดบนฟุตบาทเล็ก ๆ ตอนนี้มีความหมายมากในการเลือกต้นไม้ Master Plan หรือผังแม่บทต้นไม้ในเมืองจึงมีคุณค่ามากที่สุดก่อนที่จะถามจำเอาจะปลูกพันธุ์อะไรดี ถ้าเรามี Master Plan ก็จะกำหนดได้ว่าจะปลูกอะไรยังสามารถกำหนดในการออกดอกตามฤดูกาลว่าจะมีสีอะไรบนถนนเส้นไหน สามารถกำกับได้หมด Master Plan สามารถระบุได้ว่าเราจะปลูกอะไรเป็นเรื่องใหญ่มากฝั่งนี้ยังไม่มีในเทศบาลนี้คือจุดอ่อน

การบำรุงดูแลรักษา เป็นหน้าที่โดยตรงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล) เพราะว่าถ้ามี Master Plan ได้จากดูแลได้เหมือนกันก็ได้ เทศบาลมักให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องเป็นผู้ลงไปกระทำเทศบาลเป็นเพียงแต่ผู้ว่าจ้างด้วยเหตุผลที่ว่า อาจไม่มีผู้เชี่ยวชาญ อาจจะไม่เข้าใจลึกซึ้งถึงการดูแลอย่างเป็นระบบ อาจไม่จำเป็นที่จะต้องใช้เจ้าหน้าที่ของเทศบาลเลยก็ได้ ใช้วิธีนี้ในการดูแลต้นไม้ทั้งหมดของเมืองเทศบาลเป็นเพียงผู้วางนโยบายเราก็จะได้การจัดการดูแลต้นไม้บำรุงรักษาต้นไม้โดยมืออาชีพซึ่งหน้าที่ในการปลูกอาจจะเป็นไปได้

การอนุรักษ์ต้นไม้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะประกอบครบถ้วน (3 ฝ่าย) แกนนำก็ยังคงเป็นเทศบาลการอนุรักษ์ในเชิงของการยกย่องการให้รางวัล การชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของต้นไม้ และผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ยกตัวอย่างต้นยางที่เหลืออยู่ในเขตเทศบาลไม่ถึง 50 ต้น คือต้นไม้ถนนเชียงใหม่-ลำพูน ที่เหลือที่ข้ามฟากไปก็อยู่นอกเขตเทศบาลไปการอนุรักษ์เหล่านี้ต้นไม้กลายเป็นที่หมายเมืองกลายเป็นสัญลักษณ์เมืองกลายเป็นความภูมิใจในการใหญ่ของต้นไม้ ต้นไม้ใหญ่เหลืออยู่ในเขตเทศบาลเพียงไม่กี่ต้น การอนุรักษ์ตั้งแต่วันนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรณรงค์ทุกฝ่ายทั้งการให้รางวัลทั้งการยกย่องส่งเสริม หรือการลดภาษี ทั้งความช่วยเหลือ การตัดแต่งกันโดยไม่คิดเงิน ด้วยความเต็มใจเพื่อความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัย ผมมีความเห็นว่ามีต้นไม้ใหญ่อยู่มากพอสมควรแต่ว่าเป็นที่ ๆ เทศบาลเข้าไปไม่ถึงอยู่ในความดูแลของทหารค่ายกาวิละ มีต้นลำจายอายุไม่น้อยกว่า 100 ปี ในเมืองเชียงใหม่มีต้นไม้จำนวนมากแต่การก่อสร้างเกิดขึ้นมหาศาลทำให้ต้นไม้ลดอันาจลงอีกเยอะ สิ่ง

เหล่านี้จำเป็นที่จะต้องรณรงค์อย่างมากที่จะให้ทั้งหมดในเขตเทศบาลเกิดมิติในการมองเห็น มิติเดียวกัน อนุรักษ์ ดูแลรักษา และปลูกเพิ่มเป็นเรื่องเดียวกัน เราคาดไว้ว่านับตั้งแต่ในอนาคตเป็นพื้นที่สีเขียวเต็มตาราง 40 กิโลเมตร

พระครูสุกัณฐิต เจ้าอาวาสวัดคูมอญ

ในเรื่องของการที่ประชาชนหรือองค์กรต่าง ๆ มีบทบาทในการเข้ามาดูแลรักษาต้นไม้ เป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ เพราะว่าช่วยให้ต่อไปในอนาคตมีต้นไม้ที่ร่มรื่น การที่องค์กรต่าง ๆ เข้ามา มีส่วนในการปลูกต้นไม้เป็นส่วนที่มีประโยชน์มีความดี เป็นเรื่องที่ทำให้เกิดการจัดการต้นไม้

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ถ้าไม่ปลูกต้นไม้จะทำให้พื้นดินแห้งแล้ง ขาดความชุ่มชื้น หรือปลูกเสริมขึ้นมานั้นทำให้พื้นดินอุดมสมบูรณ์ การดูแลรักษา เป็นเรื่องที่ต้องพยายามรักษาโดยที่อย่าไม่พยายามเผาหรือไม่พยายามที่ทำลาย การอนุรักษ์ หมายความว่า ไม่เหยี่ยว ไม่ตัด ไม่โค่น ไม่ทำอะไรสักอย่าง โดยปล่อยให้ขึ้นตามธรรมชาติ และมีการปลูกเสริมต้นที่ตาย ดูแลรักษาต้นไม้ให้เจริญงอกงามให้อุดมสมบูรณ์

ควรปลูกต้นไม้ให้มากขึ้น ตามถนนต่าง ๆ จะเกิดความร่มรื่น ต่อสุขภาพจิตของประชาชนดี สวยงามแบบธรรมชาติ เหมือนเมื่อ 30 ปีก่อนมีการปลูกต้นไม้ตามบ้านเรือน มีการปลูกต้นไม้ในสวนสาธารณะ (สวนรุกขชาติ) ประชาชนจะมีบทบาทมากในอนาคตในการปลูกต้นไม้ พรรณไม้ที่ปลูกไม่เฉพาะเจาะจงปลูกทุกอย่าง แต่ที่ควรปลูกประจำคือไม้ยาง ต้นไม้สักในคูเมืองมาก แต่ตอนนี้เหลือแต่ต้นพิศุลอย่างเดียวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

นายกเทศมนตรีควรมีการตัดสินใจที่ดี ถ้าต่อไปในอนาคตมีการเอาสายไฟฟ้าลงดินก็จะเกิดความร่มรื่นขึ้น เหมือนเมืองในอดีต ถ้าต้นไม้ใหญ่สูงจะทำให้ความชุ่มชื้นเกิดขึ้นจากเมืองจะไม่ร้อนไม่ ควรจะสร้างตึกสูง ๆ เพราะจะทำให้ต้นไม้ลดลง ทุกองค์กรทุกคนต้องเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้ต้นไม้เพิ่มขึ้น มีการทำเป็นตัวอย่างให้เห็นแล้วก็จำมีคนทำไปจัดการ นักเรียน นักศึกษาจะเข้ามาเป็นอาสาสมัคร มีการติดต่อประสานงาน ถ้าร่วมกันจะทำให้สภาพพื้นที่ร่มเย็น

พระบุญช่วย สิริธโร อธิการบดี จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตภาคเหนือ วัดสวนดอก

คนทั่วไปก็เลือกที่จะตัดต้นไม้ทิ้งมากกว่าที่จะเก็บไว้ให้คงอยู่ ซึ่งบางทีก็ไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ของต้นไม้ต่อพื้นที่ ในแง่ของการเห็นความสำคัญของต้นไม้ในเมืองยังมีปัญหาอยู่ ในขณะที่เรายังไม่ค่อยเห็นความสำคัญ ทำให้แนวโน้มของต้นไม้ น่าจะลดลง แต่ว่าอาจจะมีส่วนใน

พื้นที่เอกชน ที่เค้าสนใจจะทำให้เป็นสถานที่ที่ร่มรื่น ก็จะทำให้ต้นไม้ยังคงอยู่ แต่ถ้าพูดถึงวัดเอง วัดหลายๆ ที่ก็อ้างถึงความจำเป็นที่จะต้องสร้าง โบสถ์ วิหาร ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องตัดต้นไม้ทิ้ง

การมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ในเมืองนั้น พื้นที่ที่จะใช้สำหรับปลูกต้นไม้ หรือ ใช้เป็นปอดของเมืองนั้นจะน้อยลง ถ้าเป็นที่สาธารณะ ก็จะถูกจัดว่าเป็นที่โล่งๆ มากกว่าที่จะมีต้นไม้ ครึ้มเยอะๆ ในอนาคตของพระสงฆ์วัดควรจะทำนึ่งถึงเรื่องนี้ วัดควรมีบทบาทในการจัดการวัด ให้มีสถานที่ที่เป็นอาราม มีความร่มรื่น ไม่ใช่อย่างที่เป็นอย่างคือ โลงไปหมด วัดกลายเป็นที่จอดรถสำหรับมาตลาด แต่ถ้าหากมีต้นไม้ให้ร่มเงา จะดีกว่าที่เป็นที่โล่งๆ มากกว่า พระควรจะทำวัดให้เป็น ร่มฉียสถาน เป็นสถานที่ที่ร่ม คนไปมาได้ร่มเงาของต้นไม้ใบหญ้า

การปลูกต้นไม้ในเมือง ควรจะเป็นต้นไม้ที่หลากหลาย ไม่ใช่ไม้ประเภทเดียว ควรเป็นต้นไม้ที่ให้ร่มเงา ให้ความร่มรื่น ไม่ใช่ไม้ประดับ ที่มีแต่ความสวยงาม แต่ไม่ค่อยมีประโยชน์ในด้านอื่นๆ เช่น ความร่มรื่น ยิ่งถ้าเป็นในวัด ยิ่งควรเป็นต้นไม้ที่ให้ความร่มรื่น อาจจะไม่ใช่ต้นไม้ที่ให้ผล แต่ถ้าหากว่าให้ทั้งสองอย่างก็จะดี

การบำรุงดูแลรักษา เป็นหน้าที่ของผู้จัดการเมือง เทศบาล แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าภาคเอกชนจะไม่ดูแล ตรงไหนอยู่หน้าบ้านใคร หน้าร้านใคร ก็ต้องดูแล ไปตามหน้าที่ แต่ว่านิสัยของคนไทย เป็นนิสัยที่เรียกว่าถ้าหากว่าเป็นของสาธารณะเรามันจะไม่ค่อยสนใจ ซึ่งตรงนี้ก็จำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกในเชิงสาธารณะให้กับคนไทยให้มีจิตสำนึกมากขึ้น ถ้าจะให้ยั่งยืนก็ต้องสร้างคนให้มีความคิดเห็น ทิฐิที่มีต่อธรรมชาติอย่างถูกต้อง ว่าธรรมชาติไม่ได้เป็นทาสเรา แต่ธรรมชาติเป็นเพื่อนเรา เป็นอะไรที่เกื้อกูลเรา ในขณะเดียวกันก็มีสำนึกที่เป็นสาธารณะ ที่เห็นของสาธารณะเหมือนกับเป็นของเรา

การอนุรักษ์ต้นไม้ในเมือง ในส่วนของวัดก็มีต้นไม้ใหญ่ที่เก่าแก่มากมาย ก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ต้นไม้มีอายุการเป็นอยู่ของมัน อย่างกรณีต้นยางที่สารภี หรือ ว่าต้นไม้ใหญ่ที่อยู่ในเมือง ในวัดก็เช่นเดียวกันถึงเวลาที่ต้องล้ม อยู่นานไม่ได้ เป็นไปตามกฎของไตรลักษณ์ กฎของการเปลี่ยนแปลง แต่ว่าเมื่อต้องการให้ต้นไม้อยู่นานๆ ก็คงจะต้อง ดูแล ให้ดี เช่นว่าไม่ให้มีกาฝากเข้าไปเกาะกิน หรือว่ามีแมลงเข้าไปเจาะกิน สิ่งเหล่านี้ก็ต้องช่วยกันดูแล แต่ว่าต้นไม้ต้องอยู่ชั่วฟ้าดินสลายเป็นไปไม่ได้ แต่ประเด็นก็คือ ต้นไม้เหล่านี้ก็ไม่ได้โตขึ้นมาทันที เกิดมาจากต้นไม้เล็กๆ นั่นเอง เพราะฉะนั้น ทำอย่างไรเราจะมี การ เราจะต้องช่วยกันดูแล ในลักษณะของ master plan เป็น แผนโดยรวมของเมือง ว่าตรงไหนควรจะเป็นปอด คือว่าถ้ามีระบบผังเมืองที่ดี ก็จะได้รู้ว่า ตรงไหนควรจะเป็นปอดของเมือง ตรงไหนควรจะมีต้นไม้ ตรงไหนควรจะเป็นวัด ตรงไหนควรจะมีอะไรอย่างใด ถึงแม้ว่าต้นไม้ต้นใหญ่จะตายไป แต่ว่าเราก็ยังมีต้นไม้ต้นเล็กขึ้นมาแทนให้ลูกหลาน มีการปลูกเสริม

เข้าไป อย่างเช่นในวัดสวนดอก ถ้าสวนดอกมีไม้ พะยอม ไม่ใช่ว่าไม้พะยอมนี้มันจะอยู่ชั่วฟ้าดิน
สลาย สักวันหนึ่งมันก็ต้องล้ม มันก็ต้องมีการปลูกเพิ่ม

คุณ เดโช ไชยทัฬห ฝ่ายประสานงานเครือข่ายชุมชนภาคเหนือ

การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างองค์กรภาครัฐ เอกชน และประชาชนว่ามีสถานะแวดล้อม
ของเมืองที่ทุกคนอยากเห็น ซึ่งไม่ควรจะดูแค่ต้นไม้ทั้งหมดควรดูระบบสิ่งแวดล้อมทั้งหมดเช่น
การจัดผังเมืองการจัดการเขต (Zoning) อะไรต่าง ๆ ให้เห็นว่าแต่ละเขตแต่ละ Zone มีการจัด
วางจัดระเบียบอะไรบ้าง ถ้าแต่ละฝ่ายได้มีส่วนร่วมศึกษาวิเคราะห์แก้ปัญหา และร่วมกันกำหนด
แนวทางแก้ไขการปฏิบัติบนพื้นฐานความรู้สึกดี ๆ ของทุกฝ่ายไม่ใช่ความรู้สึกที่ปรารถนาจะรู้สึก
ว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องทำ รัฐจะรู้สึกทำไมประชาชนไม่มีจิตสำนึก หรือว่าที่บางที่ประชา
ชนไม่ยอมให้ตัดต้นไม้ แต่รัฐก็ไม่ตัดมันจะลดปัญหาสิ่งแวดล้อมนี้ได้คือ เป็นกระบวนการร่วมกันคิด
ร่วมกันวิเคราะห์มีแผนจะช่วยให้ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในเมืองดีขึ้นในเขตชุมชนเทศบาล
อบต. กลุ่มองค์กรต่าง ๆ สถาบันศึกษา ฯลฯ ทุกกลุ่มจะจัดการได้มากเพราะมีสำนักงานเทศบาล
สำนักงานสิ่งแวดล้อมเขต ฯลฯ อยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่เนื่องจากเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของหน่วย
งานต้องยกเลิกคือ เจ้าภาพคือเทศบาลเป็นตัวประสาน (ริเริ่ม) กับกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องเรามาหารือ
แผนกัน

การอนุรักษ์ต้นไม้ในเมืองในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างระบบนิเวศน์มันเชื่อมกันอยู่แล้ว
ต้นไม้แต่ละต้นไม้ สัตว์แต่ละชนิดเป็นตัวเชื่อมกันระหว่างต้นไม้ในเมืองกับต้นไม้ในป่า เป็นระบบ
นิเวศน์ที่เชื่อมกันอยู่แล้วมันจะไปหากินในเมืองกลับไปนอนในป่าสลับกันไปสลับกันมาก็ได้ ต้น
ไม้ถึงแม้จะไม่เป็นป่าแต่ก็เป็นต้นเป็นกันมีความสำคัญของมันอยู่ ในเรื่องของระบบนิเวศน์เป็น
แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ ถ้าสังเกตเห็นในช่วงฤดูกาลยังเป็นหนึ่งในระบบนิเวศน์อยู่ ความสำคัญ
ของระบบนิเวศน์มีความสำคัญใย่งช่วยฟอกอากาศ ดูดคาร์บอนมอนนอกไซด์ เป็นเรื่องที่เป็น
จริงอยู่แล้วที่ช่วยทำหน้าที่ด้านเราพูดถึงนัยยะความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ทางโบราณ
คดียังมีความสำคัญเพราะต้นไม้มันบ่งบอกถึงวิถีชีวิตคน ต้นไม้บ่งบอกถึงอารยธรรม บ่งบอกถึง
จารีตประเพณีความเป็นอยู่ของคน ต้นไม้ดอกไม้มีนัยยะความสำคัญทำให้ได้เรียนรู้จักความ
สัมพันธ์ชีวิตที่เป็นอยู่มันจะต้องพึ่งพาความสวยงาม เป็นสุนทรียศาสตร์อย่างหนึ่งที่คนอาจจะต้องมี
ไว้ให้คนรุ่นหลัง เป็นบันไดเชื่อมเข้าไปสู่การจัดการ

การจัดการต้นไม้อย่างยั่งยืนถ้ามีการวางแผนที่ไหนควรจะรักษาไว้ ที่ไหน
ควรจะปลูกเสริมเพิ่มเติมคิดว่าสำคัญ องค์กรหรือหน่วยงานไหนจะเข้ามาทำหน้าที่เป็นหลักในการ

ดูแลรักษา บำรุง น่าจะเป็นปัจจัยพื้นฐานในการจัดการที่ยั่งยืน กระบวนการในการติดตามตรวจสอบก็จะเป็นเครื่องมือที่พูดถึงความยั่งยืนของมันได้ ปัจจุบันไม่ยั่งยืนเพราะมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐานเด็วสร้างเด็วทำลายไม่ค่อยมีความยั่งยืน สำหรับลูกหลานจะเป็นบันไดทำให้คนเข้าไปเรียนรู้ธรรมชาติ ชีวิตที่มีแต่เด็กก็เกิดความแห้งกระด้าง มีความหยาบสำหรับต้นไม้ถึงแม้จะไม่เป็นป่า สำหรับบางเรื่องทำให้การพักผ่อนหย่อนใจ เป็นเรื่องของสุนทรียศาสตร์ การได้สัมผัสเป็นสะพานต่อทำให้เยาวชนรุ่นหลานคิดถึงระบบนิเวศน์ที่กว้างขึ้นไปกว่านี้จะร่วมกันดูแลรักษาอย่างไร

การมีส่วนร่วมขององค์กรจะมีความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดา ขัดแย้งเรื่องความคิดเห็น ความเห็น ความแตกต่างก็ได้ เป็นเรื่องปกติที่มีความแตกต่าง ถ้าความแตกต่างนั้นเป็นความแตกต่างในเรื่องวิธีการก็จะไม่น่ามีปัญหา แต่ถ้าแตกต่างในเรื่องเป้าหมายความคิดเห็นใหญ่ ๆ ก็จะเป็นปัญหาในความร่วมมือ ถ้าสามารถหลอมเป้าหมายใหญ่รวม ๆ กันได้เรื่องความขัดแย้ง เรื่องวิธีการที่ควรจะต้องตรงนี้ หรือตรงไปก็จะกลายเป็นเรื่องของสีสันของสังคม ความร่วมมือก็จะมากกว่าความขัดแย้ง

การปลูกต้นไม้ในเมืองต้องคำนึงถึงระบบนิเวศน์ใหญ่กับเล็ก ต้นไม้ที่เป็นแหล่งอาหารของสัตว์ได้หรือเปล่า ฟังพายุในแง่ที่เป็นนัยยะของระบบนิเวศน์ต้องมี ในแง่ความสวยงาม ไม้ดอก ไม้ประดับ ควรทำตามธรรมชาติไม้ที่ให้ร่มเงา มีองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง การเปลี่ยนแปลงของต้นไม้ในเมืองมีความพยายามในการจัดการให้เป็นความสวยงามที่มีมิติเชิงพาณิชย์มากทำให้ชนิดต้นไม้ที่ปลูกออกมาพร้อมกัน เป็นแถวเป็นแนวเป็นระดับภาคมิติอื่น ๆ เป็นความงามที่ฉาบฉวย ขาดความหลากหลายสวยในแง่เป็นพืช แต่เป็นพื้นฐานทำให้ระบบสุนทรียศาสตร์ระบบความสวยงามของคนเปลี่ยนไป กลายเป็นสิ่งแวดล้อมที่เป็นความสวยงามปลอม ๆ มนุษย์ควรรับรู้ว่าเป็นธรรมชาติเป็นฤดูกาล เป็นวงจรอย่างหนึ่งผัดกับความงาม (ต้นไม้ในเมือง) ที่ปรุงแต่งมองความแห้งแล้งที่ปรากฏเป็นความไม่สวยงาม กลายเป็นภาพหน้าเดียวที่มองความเขียวขจีเป็นภาพที่สวยงาม

คุณ วาณิช ชัยรัตน์ ผู้ดำเนินการวิทยุ “เบิกฟ้าหาข่าว” อสมท. เชียงใหม่

การจัดการต้นไม้ในเมืองมีการตื่นตัวกันมากขึ้น จะเห็นได้ว่า ช่วงระยะไม่นานผ่านมา จะมีการปลูกต้นไม้ในระดับผู้นำอย่างผู้ว่าราชการเชียงใหม่ มองว่าภาพลักษณ์ของผู้นำในอนาคตเขาจะคิดถึงเรื่องนี้ ทำให้ต้นไม้เยอะขึ้นแน่ มีการคิดถึงต้นไม้ในเมือง และมีวันสำคัญคือวันต้นไม้แห่งชาติ วันพ่อ ฯลฯ มีการชักชวนให้มีการปลูกต้นไม้เพิ่มขึ้น

ลักษณะการปลูกต้นไม้ที่มองเห็นไม่เป็นไปตามวิชาการในเรื่องของการปลูกต้นไม้ที่เหมาะสมกับพื้นที่ การปลูกต้นไม้แบบเต็มลานคือ สวนสาธารณะ คือความไม่เข้าใจ การปลูกต้นไม้แบบนี้คงไม่มีค่า การที่พูดว่าจะทำป่าในเมืองคงไม่ใช่ แต่จะทำให้ต้นไม้มากที่สุด ต้นไม้ที่ปลูกไม่ถูก สังเกตจากเกาะกลางถนนจะพบต้นสน ไม้สนไม่ใช่ไม้ของบ้านเรา แต่เพราะว่ามันปลูกง่าย เป็นการเลียนแบบกันมา อย่างเชียงใหม่ทางเลียนแบบมาจากสุพรรณ ที่ปลูกต้นสนกับเฟื่องฟ้า ไปที่ไหนก็จะเห็นเหมือนกันไปหมด การปลูกต้นไม้ผิดประเภท ปลูกต้นไม้ไม่มีประโยชน์ในเกาะกลางถนน ไม่สร้างความร่มรื่น แต่เขาเลือกปลูกเพราะมันง่ายต่อการบำรุงรักษา ไม่ต้องลงทุน การบำรุงดูแลรักษา ควรสปริงเกอร์รดน้ำต้นไม้ จะเป็นการใช้น้ำน้อย ประหยัดน้ำแต่การลงทุนจะสูง แต่เชื่อว่าการลงทุนอย่างนี้รัฐบาลท้องถิ่นทำได้แล้วต้องมองไปถึงภาพการมองในการท่องเที่ยวว่าปลูกแล้วน่าดู

ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกในเมืองต้องแยก Zone ปลูก อย่างหน่วยราชการจะเป็นพื้นที่ใหญ่ สมควรจะมีไม้ใบไม้ประเภทต้นใหญ่ ๆ แต่ว่าจะต้องจัด Landscape ให้ดี สิ่งที่ยึดตามทัศนคติ ความเชื่อของคน จะมีไม้มงคลต้นใหญ่ ๆ ยกตัวอย่าง อย่างดอกพิกุล ดอกแก้ว ต้นไม้ป่าต้นใหญ่ ๆ มีความเชื่อกัน ดอกไม้จะให้มีความร่มรื่นเป็นความสง่า ต้นจำปาไม้มงคลต้นใหญ่ ๆ ควรจะนำมาปลูก 2 ตามแนวถนน ในเชียงใหม่ ต้องเน้นเป็นเมืองท่องเที่ยว ควรจะปลูกต้นไม้ที่ให้ดอกตามฤดูกาล แต่ว่าให้เป็น 3 ฤดู อย่างเมื่อก่อนเทศบาลเคยปลูกต้น เหลืองอินเดียริมคูเมือง สวยมาก การดูแลไม้ดีตอนนี้ตายหมดเลย ควรจะใช้ใช้นักพฤกษชาติ เข้ามา ปลูกตาม หลักวิชาการและแบ่ง Zone ปลูก การใช้วัสดุพืชพันธุ์ ยังไม่ถูกหลัก ตอนนี้เราสักแต่ปลูก การปลูกต้นไม้หนีทางวิชาการไม่ได้ ต้องมีแผนต้องวางแผน ต้องใช้ต้นไม้ที่ถูกต้องกับลักษณะของภูมิประเทศ ต้นไม้ประจำเมืองเชียงใหม่ เป็นต้น “ไซร” หรือต้น ไทร ใบเล็ก ไม่เห็นมีใครปลูกกันเลย ซึ่งต้นไม้แบบนี้จืดจาง

การปลูกต้นไม้ในวันสำคัญมีการรณรงค์อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นประเด็นของการประสานมันจะมีการประสานคือลักษณะนี้ ในวันต้นไม้แห่งชาติ ท่านผู้ว่าราชการ หรือท่านนายก รัฐฯ ท่านก็จะติดต่อไปยังหอการค้า สโมสรไลออน และต้นน้ำมาปลูก เป็นการประสานกันโดยธรรมชาติ และประสานไปยัง โรงเรียนเอาเด็กนักเรียนมาปลูก มันเป็นการกระตุ้นสำนึกในเรื่องการรณรงค์การปลูกต้นไม้ การประสานในแนวนี้ดีมาก แต่ที่มันขาดการประสานที่ดีก็คือ ประสานกับผู้ที่มีความรู้ว่าจะปลูกอะไร มักจะเป็นการปลูกเพื่อเอาปริมาณไม่เอาคุณภาพ

วันต้นไม้แห่งชาติมีการรณรงค์ปลูกต้นไม้ ควรจะมี Master Plan ว่า เชียงใหม่ในพื้นที่ในเขตเทศบาลกว่า 40 ตารางกิโลเมตร ว่าควรจะปลูกต้นไม้อะไร ตรงไหน วางแผนปลูกต้นไม้ จ้างเวลาคนมาดูแลต้นไม้ ทำให้เมืองสวยงามขึ้นมา หน่วยงานภาคเกษตร ป่าไม้ หน่วยงานอนุรักษ์

หรือหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมจังหวัด ควรจะเป็นตัวนำในการให้ความรู้ องค์กรท้องถิ่น องค์กรท้องถิ่นเป็นตัวปฏิบัติ หน่วยงานสิ่งแวดล้อมจังหวัด สิ่งแวดล้อมเขต ควรเป็นตัวกระตุ้น เพราะเกี่ยวข้องโดยตรง มีการปรึกษากับป่าไม้ เกษตรจังหวัด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อาจจะทำเป็นโครงการของตัวเองขึ้นมา สร้าง Master Plan ในเมืองเชียงใหม่ ออกเป็นกฎกระทรวง มีการวางแผนปลูกต้นไม้ แล้วในชาวบ้านปลูก ให้ท้องถิ่นเป็นคนดูแลในเขตบ้านก็มีการรณรงค์

เทศบาลเขาปลูกดูแลดี ถ้าจะปลูกควรจะปลูกต้นไม้ที่นำดู มีแบบมีรูป มีฟอร์ม ไม่ใช่ สะปะสะปะ ดูเทศบาลผู้บริหารที่ผ่านมาไม่มีใครทำลายต้นไม้ มีทำลายต้นไม้ใหญ่ ๆ ที่มีปัญหา กัน มีการปลูกต้นไม้แบบ ทางนกยูง ดูสวยแต่ถ้ามองภาพของต้นไม้ต้องมององค์รวม มองทั้งหมด ไม่มองเป็นจุด ในเรื่องการใช้ประโยชน์องค์กรท้องถิ่นร่วมกับสถาบันสิ่งแวดล้อม และ สถาบันการศึกษา มาร่วมมือกันนี่คือความคาดหวัง แต่ว่าความคาดหวังนี้ไปอยู่กับผู้นำ เพราะเป็นเรื่องการใช้ทุน การปลูกเริ่มต้นจะต้องมีทุน และคนที่มีทุนคือองค์กรท้องถิ่น เพราะอย่างราชการ ถ้าตั้งงบประมาณจะได้ไม่ได้ก็ได้ แต่ว่าท้องถิ่นสามารถอนุมัติงบมาใช้ได้เลย รัฐบาลท้องถิ่นจะต้อง มีความคิด 2 แนวไปด้วย คือความคิดสร้างและความคิดอนุรักษ์ ทุกวันนี้เราเจอรัฐบาลท้องถิ่นที่มีความคิดสร้าง คือสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการขนาดเล็ก แต่ความคิดอนุรักษ์หายาก แต่ต่อไปเริ่มมีกระแส ประชาชนมีส่วนร่วมในถ้ามี Master plan จะทำให้ทราบว่าวัดนี้มีอะไรอยู่ ไปวัดนี้เห็นต้นนี้ ไปวัดนี้เห็นต้นนี้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ แต่พวกนี้มาจากหลักวิชาการมาจากการวางแผนล่วงหน้า ถ้าไม่วางแผนมันก็เป็นอย่างที่เห็น มันสะปะสะปะ ไม่มีปัญหาการปลูกต้นไม้ หรอก มีปัญหาการปลูกสะปะสะปะ ปลูกแบบไม่มีประโยชน์ มันน้อยกว่าที่จะได้ ได้อย่างเดียว คือมีต้นไม้ แต่ถ้ามีต้นไม้แล้วมีสิ่งอื่นต่อเนื่องตามมา อย่างนี้มีคุณค่ามหาศาล

สถาบันการศึกษาจะมีบทบาทมากในเรื่องของต้นไม้ในเมือง ภาคประชาชนก็น่าจะมีการกระตุ้นให้มีการปลูกต้นไม้ การอนุรักษ์ มีการรณรงค์ สร้างจิตสำนึกสร้างองค์ความรู้ คือการปลูกต้นไม้มันเป็นสิทธิจะปลูกในบ้าน จะปลูกที่ไหน ปลูกให้ถูกต้อง คนเราอยากปลูก แต่ไม่มีการศึกษาขาดองค์ความรู้ก็เยอะในเรื่องนี้หมด เพราะฉะนั้น ว่าเป็นคิดตามผู้นำ มันไม่คิดเอง แบ่งการอนุรักษ์ต้นไม้ใหญ่ ๆ ต้นไม้มีค่า ต้นไม้ประจำบ้าน ประจำเมือง คู่บ้านคู่เมือง องค์กรท้องถิ่น มีบทบาทมาก เชื่อว่าทำได้เพราะมีงบประมาณ เพียงแต่ผู้บริหารท้องถิ่นที่เราเลือกเข้าไปต้องมีแนวคิดบ้าง เรื่องนี้เป็นเรื่องที่รับกันง่ายถ้ามีใครที่มีชื่อเสียงรณรงค์ออกไป เดี่ยวก็มีการติดตามกันไปไม่ค่อยจะเบี่ยง ถ้ามอง + กลับ - อย่างน้อย +60-40 แต่ถ้ามันได้ บวก 80 มันถึงเรียก คุ่มค่า คุ่มประโยชน์เพราะต้นไม้ต้องใช้เวลากว่าที่จะเห็นผล 5 ปี 10 ปี

อ.ศิริชัย นฤมิตรเรขการ ประธานชมรมเพื่อเชียงใหม่

ต้นไม้เป็นเครื่องประกอบเมืองที่จะขาดเสียมิได้ มีประโยชน์ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งแวดล้อมเมือง "เป็นเครื่องซ่อนความอัปลักษณ์ของสถาปัตยกรรมที่ทำเอาไว้ เดี่ยวนี้ต้นไม้ในเมืองที่ปลูกๆ กันอยู่ มักจะเอาเรื่องของความสวยงามของพุ่ม ของดอกไม้ได้คำนึงถึงเรื่องความเป็นท้องถิ่น แต่ได้เสนอไว้ต่อไปนี้ไม่ว่าใครจะปลูก เป็นเทศบาล ทางหลวง หรือ จะเป็นภาคเอกชนขอให้เพิ่งถึงต้นไม้พื้นเมืองเพราะว่า ชินกับสภาพดินฟ้าอากาศ ดูแลรักษาง่าย แล้วอีกอย่างก็เป็นกรอนุรักษต้นไม้ใหญ่ที่เป็นของพื้นบ้าน เป็นข้อที่น่าสังเกตที่ดี เทศบาลรู้สึกว่าจะรับไปบ้างบางส่วน แต่ก็บางส่วนยัง คล้ายๆ กับเอาความสะดวกเข้าว่า ที่สังเกต ต้นไม้ที่มีอยู่เดิมก็ไม่ใช้ใครจะรักษา อย่างเช่น ต้นสักที่อยู่ ถ. มณีนพรัตน์ มีการณรงค์มาหลายต่อหลายครั้งว่าขอให้ดูแลรักษา ไม่ใช่พยายามรุกรานให้มันตายแล้วจะได้ตัดให้มันพุ่มๆ ไป กรณีต้นพะยอมที่หน้าตลาดต้นพะยอมก็ตัดไปจนได้ทั้งๆ ที่เราก็นรณรงค์อย่างมาก นี่ก็ยังเป็นปัญหาอยู่เรื่อยๆ ต้นพะยอมที่เป็นต้นไม้เก่าแก่ที่เป็นต้นไม้ประจำท้องถิ่น เทศบาลไม่ยอมรับฟัง

การจัดการต้นไม้ในเมืองเชียงใหม่ยังมีข้อได้เปรียบอยู่หลายอย่างคือเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์สำหรับสภาพแวดล้อมสำหรับเชียงใหม่มีความชุ่มชื้นดี อากาศดี พืชพรรณขึ้นได้ง่าย เทศบาลถ้าสนใจในทางต้นไม้มากขึ้น อนาคตข้างหน้าต้องระดมให้เห็นความสำคัญและปลูกต้นไม้ให้มากขึ้น อาจจะทำ(ไม่ถึงกะให้) เทศบัญญัติแต่ทำให้เป็นหลักฐานว่าใครที่จะปลูกบ้างในเนื้อที่ที่เราตั้งเป็นอัตราส่วนหยาบๆ ก็ได้ในเนื้อที่ 10 ตารางวา จะต้องได้ปลูกไม้ยืนต้น 1 ต้น ตามบัญชีที่ที่มีเสนองานไว้ เทศบาลคิดไปเลยจะเป็นผลก็ได้ ขนุน สตาร์แอปเปิ้ล ฯลฯ หรือว่าจะเป็นไม้พื้นเมืองที่คงทนจะเป็นไม้สัก ไม้ยาง ฯลฯ ระบุเอาไว้ มีรูปถ่ายให้เห็น ใครที่ขออนุญาตปลูกสร้างแล้วก็จะสัญญาว่าจะปลูกต้นไม้ตามนี้จะมีสิทธิบางอย่าง (อนุมัติเร็วขึ้น ยกเว้นค่าธรรมเนียม ฯลฯ) ก็ทำได้จะทำให้คนปลูกต้นไม้มากขึ้น ภายใน 10 ปี เชียงใหม่จะเขียว มันเป็นการคล้ายกับชักชวนเชิงบังคับที่เป็นไปในทางที่ดี เราจะได้ต้นไม้ในเมืองเพิ่มขึ้นอีกเยอะ มีให้ความสนใจ ต้นไม้ก็มีแต่พยายามจะตัด มันอาจจะเพราะง่ายเกินไปหรือโง่ไม่รู้เลยไม่รู้ค่า เพราะฉะนั้นอย่างเชียงใหม่ปลูกต้นไม้ก็ได้ความหลากหลายมาได้ตั้งแต่ไม้เมืองร้อน โชนอบอุ้น ไม้กึ่งหนาว เพราะปลูกได้ ก็ควรจะให้ในเมืองเขียวเวลาที่วางผังเมืองขอบพุดถึงเรื่อง Green Area , Green Space ซึ่งมาใช้ภาษาไทยว่าพื้นที่สีเขียว ผมเคยไปประชุมเรื่องการศึกษาพื้นที่สีเขียวของเชียงใหม่ผมบอกว่าคุณขอเปลี่ยนนิดเดียว คนจะเห็นว่าเป็นเรื่องจุกจิก แต่มันจะไปโยงกับความหมายทางด้านผังเมือง อยากให้เรียกง่ายขึ้นว่า "พื้นที่เขียว" ถ้าถามว่าทำไมตัดคำว่าสีออก ผมบอกว่าคุณจะแนะนำไปอีกทอมหนึ่ง คือ พื้นที่กิ่งเขียว ถ้าไม่ให้ไปใช้คำว่า "พื้นที่สีเขียว" ต้องเป็นพื้นที่สีกิ่งเขียว มันมีความหมายอีกเยอะ เป็นพื้นที่

ที่สนับสนุนพื้นที่สีเขียว รั้วที่เป็นพุ่มหญ้า เป็นชบา แมกกระทิง ตีนตุ๊กแกที่คลุมรั้วอุบลล็อกให้มัน นุ่มขึ้นและเป็นสีเขียว หญ้าที่เทศบาลชอบปลูกเป็นเกาะกลางถนน พวกนี้เป็นพื้นที่ที่เขียว เวลานับ ความเขียวต้องนับพวกนี้ด้วย อย่าไปนับแต่สวนสาธารณะ อย่างน้อยก็สวนหย่อมมันไม่พอเราต้อง ดูรายละเอียด เราจะได้ความเขียวเพิ่มขึ้นอีกเยอะ เพราะฉะนั้น ถ้าถามถึงอนาคตเราควรมีทั้งพื้นที่ เขียว พื้นที่ที่เขียว แล้วที่พวกกันมานาน พื้นที่สาธารณะ ที่ควรจะให้เขียวมากขึ้น วัด นี้พวกกันเยอะ แต่วัดส่วนใหญ่ในระยะ 20 ปีที่ผ่านมากลายเป็นลานจอดรถ เป็นลานคอนกรีต การจัดการต้นไม้ใน เมือง การจัดการไม่ใช่เรื่องยากในแง่ของการปฏิบัติ หลักวิชาการทางด้านพฤกษศาสตร์ ด้านพืชสวน พวกนี้เขาอยู่รู้หมดแล้ว วิธีการเขาอยู่รู้หมดแล้ว เพียงแต่เทศบาลจะทำหรือเปล่า ที่เทศบาลก็มีคนจบ จากแม่โจ้ จำนวนไม่น้อย แต่บางที่ผู้บริหารไม่เข้าใจก็ใช้เขาไม่ถูกทาง แต่ก็หวังว่าระดับผู้บริหาร เข้าใจดีขึ้น ทางด้านวิชาการไม่ใช่เรื่องยากเย็น เรามีบุคลากรที่อยู่แล้ว ทั้งด้านพืชพรรณ ทั้งด้าน คนที่เข้าใจเรื่องการดูแลรักษา

ในปัจจุบันไม่ว่าทำอะไร โดยเห็นประโยชน์ระยะสั้น เอาแต่ความง่าย เอาความงาม ประโยชน์ที่ฉาบฉวย คาเบญจา (ชมพูพันธุ์ทิพย์) เดี่ยวนี้เป็นของที่ชอบปลูกกันจิงเลย ทั้งๆ ที่เป็นต้นไม้ที่มาจากอเมริกาได้เมื่อสัก 40 ปี กิ่งประาะ ดอกก็ไม่ทน ของเราก็มีอย่างเช่น ตะแบก เสลา อิทน นิล ไม่เห็นต้องปลูกตามเป็นแพชั่น อันนี้เราต้องมองให้เห็นคุณค่าที่มันแท้จริง ถ้าจะนึกถึงคนต่าง ประเทศที่เขาเข้ามา เขาก็จะต้องสนใจต้นเต็ง ต้นไม้พื้นเมืองของเราที่บ้านของเขาไม่มีไม้ไข พยายามปลูก เกือบแทบล้มประดาตาย ซื่อพันธ์มาจากฮอลแลนด์ ซื่อพันธ์จากที่ไหนดมาแล้วเขาก็มา ดูที่บ้านเขาเป็นของ Common หรือเกิน ไม่ค่อยนึกให้มันลึกซึ้ง เรื่องการศึกษา เรื่องการสำนึกใน สมบัติดั้งเดิมของเราเป็นเรื่องสำคัญ

การปลูกต้นไม้ใหญ่บนถนนบางครั้งมันยุ่งยาก ในเรื่องสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์ อาจ ต้องปลูกต้นไม้ขนาดกลางหรือปลูกต้นไม้ที่มันชะลูด แต่พวกมันน้ำควรจะมีต้นไม้ให้มาก ๆ เลย ช่วยไม้เยอะ ประชาชนก็ควรจะมีสิ่งจูงใจนอกจากนั้นให้เกิดความรู้สึกรัก แล้วต้องมีในแง่ผลกระทบ โยชน์ ใครที่มีต้นไม้ในบ้าน (ไม้ยืนต้น) คิดเลยว่าต้นนี้หักหายไปไม่เท่าไร ถ้าทำอย่างนี้จะดีมาก

ควรทำทะเบียนต้นไม้เมือง เอานักศึกษาสำรวจและทำแผนที่เป็น ล็อกๆ แล้วในล็อก จะมีต้นไม้อยู่ที่ต้น คือริมถนนและนอกอยู่ในที่สาธารณะ จะเป็นสวนสาธารณะบ้านคน ถ้าเป็นต้นไม้ยืนต้น ควรจะขึ้นทะเบียน ควรให้ Number ให้รู้สภาพว่ามีต้นไม้อยู่ในเมืองประมาณเท่าไร และเป็นต้นไม้ประเภทไหน อย่างต้นยางที่ไปลำพูนอันนี้ก็เป็นกลุ่มที่สำคัญมากสำรวจเมื่อประมาณ 6 ปีก่อน เหลือ 994 ต้น อันนั้นใส่ Number เพราะเป็นที่มองเห็นได้ชัดใครผ่านมาผ่านไปก็รู้มันเป็นต้นไม้อายุยืนเห็นชัด เมื่อเกิดอันตรายขึ้น แห้งตายหรือว่าใครไปทำให้ตายก็จะได้รู้ว่าต้นนี้มัน ไม่อยู่แล้ว จะทำอย่างไรจะปลูกทดแทนมัยอะไรต่างๆ คือจะให้ใครจะเป็นองค์กรบริหารท้องถิ่น

คือ เทศบาล เพราะเทศบาลไม่กระดิกกระเดี้ยอันนี้มันน่าเป็นห่วง เพราะเป็นที่ยอมรับแล้วว่าเมือง โดยเฉพาะเมืองสมัยใหม่ซึ่งมลภาวะสูงจากกลิ่นควันของการจราจร จากการเผาไหม้ จากความร้อน สะสม จากอาคารและผิวถนนทำให้อุณหภูมิของเมืองสูง ปริมาณมลภาวะก็สูงต้นไม้มันจะช่วยให้ เยอะ ช่วยให้ถนนเย็นขึ้น คนที่สัญจรไปมาก็จะได้ประโยชน์มาก โดยเฉพาะเราจะรณรงค์เรื่องให้ขี่ จักรยาน ต้นไม้จะช่วยให้มากเลย เรื่องการสัญจรไปมาเรื่องการเดินเท้า ด้วยการขี่จักรยาน แล้วต้นไม้ต้องระดมกันมากมันเป็นเรื่องของการกินเวลากว่าที่เราจะได้รับการรับเงินได้ประโยชน์อะไรต่างๆ มันกินเวลาราวๆ 10 ปี อย่างน้อยจะต้องเร่งทำเทศบาลรู้สึกว่าย่างอ่อนมาในเรื่องนี้

บทบาทของประชาชน ประชาชนควรจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของต้นไม้ในเมืองให้มากขึ้น ถ้าหากเราเริ่มด้วยทะเบียน สมมุติออกมาว่าถนนสายนี้มีต้นไม้ยืนต้น แล้วก็ตรงตามสเปคคือ เป็นต้นไม้พื้นเมือง เป็นต้นไม้ที่ให้ร่มได้ดี ก็จะประกาศให้ประชาชนที่อยู่ในแนวถนนไม่ว่าจะเป็น บ้านธรรมดา จะเป็นสถานร้านค้า จะเป็นโรงเรียน หรือ จะเป็นธุรกิจเช่นว่าธนาคาร หรือ บริษัทรับ เป็นเจ้าภาพ สมมุติว่าธนาคารพาณิชย์สาขาแพทยศาสตร์รับเป็นเจ้าภาพ เป็นเจ้าของ รับเป็นผู้ดูแล ต้นไม้หมายเลข 78-102 ลักษณะอย่างนั้นมันเป็นแผนผังคร่าวๆ เป็นผู้ดูแล คือ คอยดูแลบำรุง ไม่ต้อง ไปรดน้ำทุกวัน อันนั้นเป็นหน้าที่ของเทศบาล แต่ถ้าหากมันจะเกิดการตัดแต่งกิ่งขนาดใหญ่ แม้ กระทั่งการโยกย้ายต่างๆ ต้องให้ประชาชนรับรู้ ไม่ใช่อยู่ๆ ก็ตัดหายไปแล้ว เพียงไม่กี่วันหายไปแล้ว ปรากฏว่าเทศบาลอยู่ๆ ก็ตัดไปแล้วมันไม่ได้ ต้องให้มีคนซึ่งเขาดูแลอยู่แล้วเขารู้สึกตัวเหมือนกับ เป็นพี่เลี้ยง มันจะเกิดความสัมพันธ์ โรงเรียนทำได้ให้นักเรียนไม่ต้องรายตัว รายห้อง มัธยม ปีที่ 2 ก 3 ต้นไม้ให้โรงเรียนเช่าพื้นที่ดูแลสักที ได้ทั้งเรื่องของจิตใจและเรื่องของการทำให้คนอื่นรู้สึกต้นไม้ พวกนี้ก็มีความดูแล คอยระมัดระวัง ระวังระวัง อันนี้เป็นบทบาทประชาชนที่น่าจะส่งเสริมอีกอย่าง สมมุติว่าเทศบาลยังไม่ได้ทำทะเบียน แต่อาจจะมีการให้ประชาชนแต่ละถนน ถนนทำเครื่องหมาย เองก็ได้ และมีใครหรือองค์กรอะไรที่ในถนนนั้นเป็นเจ้าของสักคนทำแผนผังไว้ สมมุติว่าที่ธนาคาร เขียนไว้เลยแล้วก็คิดไว้ที่ห้องประชาชนมาติดต่อให้รู้เลยว่าเวลานี้ไทยพาณิชย์สาขาแพทยศาสตร์ดูแลเหล่านี้อยู่ คล้ายว่าเป็นเครดิตของเขาด้วย อันนี้น่าทำ น่าจะทำ

อ. นรินทร์ โพธิกานนท์ ประธานชมรมจักรยานวันอาทิตย์

เรื่องต้นไม้เป็นเรื่องที่สำคัญมากเลย คือ จัดการให้ถนนหนทางในบ้าน เรามีความร่มรื่นต้นไม้ที่ปลูกเป็นแถวเป็นแนวอยู่ข้างถนนได้ก็ถือเป็นเรื่องที่ดี แต่ว่าในบ้านเรามี ปัญหาระบบของสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์อีกเรื่องหนึ่งในเรื่องการปลูกต้นไม้จะว่าไปในเชียงใหม่ เรายังถือว่า เป็นระยะที่ยังต้องมีการรณรงค์ ต้องทำให้ประชาชนที่อยู่แนวถนนที่มีต้นไม้มันมี

ความรู้สึกรักหวงแหน และคิดว่าได้ประโยชน์และช่วยกันดูแลต้นไม้ ระเบียบนี้ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการที่จะดูแลต้นไม้ด้วย นั่นก็คือ ทางการหรือทางเทศบาลซึ่งจะอยู่กับเรื่องเหล่านี้ต้องมีวิสัยทัศน์ที่จะให้คนที่อยู่นั้นได้ร่วมดูแลต้นไม้ และให้เกียรติกับคนดูแลต้นไม้ด้วย เริ่มต้นอาจจะมีภาระบุงบ้ายซื้อต้นไม้ซื้อคนนั้น ที่บ้านเขาอยู่แถวนั้นเป็นผู้ช่วยดูแลรักษาต้นไม้ ในทำนองนี้ แต่ในระยะยาวเนื่องจากต้นไม้จะเป็นสิ่งที่มีชีวิตยาวนาน ถ้าเป็นต้นไม้ยืนต้น บทบาทหน้าที่ในการดูแลรักษาต้นไม้ ก็น่าจะเป็นของเทศบาล เพราะฉะนั้นเทศบาลต้องเตรียมความพร้อมอยู่ว่าบุคลากรที่ดูแลต้นไม้ตัดมีความรู้ ความสามารถเก่งเชี่ยวชาญชำนาญในการดูแลต้นไม้จริง ๆ อีกทางหนึ่งก็อาจจะต้องขอความร่วมมือที่จะร่วมกับสถาบันการศึกษา ที่มีการเรียนการสอนในด้านการเกษตร หรือถึงแม้จะไม่ได้เป็นวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยที่ไม่มีคณะเกษตรอะไรก็ตาม เชิญชวนให้เขา ซึ่งอาจจะมีครู ที่เก่งทางด้านเกษตรร่วมดูแลต้นไม้

ชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมปลูกในเมือง ต้นไม้อะไรก็ได้ที่ให้ความร่มรื่น ได้เกือบทั้งปี ต้นไม้ที่ผลัดใบจนโล้นเกลี้ยงไม่ค่อยดีนักอย่าง ต้นทองกราว มันเป็นสัญลักษณ์ แต่ก็ต้องเกี่ยวกันอยู่และก็หาจุดลงตัวกันไม่ได้ ต้นไม้ที่ดีสำหรับเมืองน่าจะเป็นต้นไม้ที่มีอยู่ตลอดเวลา ให้ร่มเงาได้ และก็ไม่ทิ้งใบ มากจนเกิดเป็นภาระในการทำความสะอาดเก็บกวาดปัญหา และควรเป็นต้นไม้เมืองไทยตำแหน่งในการปลูกในการวางผัง ที่มีเกาะกลางถนนบนสายต่าง ๆ ควรปลูกเป็นต้นไม้ยืนต้น ไม้ขนาดใหญ่ แต่ต้นไม้ยืนต้นที่ใหญ่ต้องเป็นปัญหาในเรื่องของรากในการดันเกาะกลางถนนพังได้ พวกต้นไม้ป่าล้มโตไม่เร็ว ต้นตาลโตช้า เพราะอายุมันยาว และไปก็ไม่ร่วงมาก อาจจะเป็นต้นไม้ที่น่าสนใจเอามาปลูกที่เกาะกลาง

	ประวัติผู้เขียน
ชื่อ	สยามรัตน์ เพชรปานกัน
วัน เดือน ปี เกิด	31 กรกฎาคม 2516
ประวัติการศึกษา	<p>2523 สำเร็จชั้นประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครพนม จังหวัดนครพนม</p> <p>2529 สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย จังหวัดนครพนม</p> <p>2535 สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย</p> <p>2536 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี</p> <p>2537 สำเร็จชั้นอนุปริญญา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา หันตรา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p> <p>2540 สำเร็จชั้นปริญญา ระดับปริญญาตรี เทคโนโลยีบัณฑิต (เทคโนโลยีภูมิทัศน์) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่</p>
ประสบการณ์ทำงาน	<p>2543 นักวิชาการ สำนักงานเกษตรที่สูง แม่จอนหลวง จังหวัดเชียงใหม่</p> <p>2544 เจ้าหน้าที่เกษตร บริษัท วี. พี. เอ็น. คอลเล็คชั่น</p>